

MISS LNS 2009 DAINA PLATAČE PASAULES SKAISTUMKONKURSĀ GRUZIJĀ

✍ IVARS KALNIŅŠ, 📷 MĀRA LASMANE

1. – 12. jūlijā Gruzijas galvaspilsētā Tbilisi notika skaistumkonkurss „Miss Deaf World 2010”, kurā piedalījās arī LNS pārstāve Daina Platāce.

Gandrīz veselu nedēļu pirms fināla konkursa meitenēm bija mēģinājumi kopā ar čehu modelēm. Notika arī modes skates, ekskursijas, restorānu apmeklēšana, balles u.c. Grandiozajā pasākumā piedalījās 31 meitene no dažādām pasaules valstīm.

Konkursa fināls notika 9. jūlijā Tbilisi Filharmonijas koncertu centrā, un to vēroja apmēram 2300 apmeklētāju. Šo pasākumu tiešraidē pārraidīja Gruzijas TV.

Skaistumkonkursa rezultāts ir šāds: „Miss Deaf World 2010” un „Miss Deaf Europe 2010” titulu ieguva Krievijas pārstāve **Alena Smyslova**. Par pirmo Vicemiss kļuva **Julie Abbou** (Francija), par otro – **Wie Lin** (Ķīna), bet skatītāju Simpātijas godā tika tā pati Julie Abbou no Francijas.

Šī konkursa dalībniece **Daina Platāce** piekrita sniegt interviju „KS”.

☐ **Kā tas bija – piedalīties šajā grandiozajā pasākumā?**

Vieglī tas nebija – pirmkārt, pirmo reizi kāds no Latvijas piedalījās šādā pasākumā, nebija kam lūgt padomus, nebija pieredzes un ne jausmas, kas un kā tur būs, un, otrkārt, bija problēmas ar sponsoriem. Šajā ziņā mums neveicās. Tomēr galu galā lieliski paveicu visu,

kas bija jādara.

☐ **Kādas izjūtas tev bija, startējot kopā ar skaistākām pasaules meitenēm?**

Pirmajā brīdī jutos mazliet neērti, nezinu, kāpēc, bet pēc tam lieliski sadraudzējāmies un nebija nekādas konkurences sajūtas. Jo ilgāk kopā bijām, jo ciešāk sadraudzējāmies!

☐ **Kādi mēģinājumi bija pirms fināla?**

Nu tur gāja visādi... Dažām meitenēm viss uzreiz bija skaidrs, citām bija jāskaidro simtiem reižu, lai visu pareizi saprastu un izdarītu. Mūs mācīja lieliskas čehu modeles, tik sirsnīgas – savu darbu veica ar visu atdevi.

☐ **Kādi kuriozi tur gadījās?**

Vienu dienu galvaspilsētā Tbilisi, pie skaistā gājēju tilta, mums bija modes skate un īsi pirms uznāciena pasākums gandrīz pajuka. Visi skrēja no vienas vietas uz otru, vairākām meitenēm pazuda tērpi, pat vakarkleita (tā arī beigās neatradās), viena no konkursantēm milzīgā karstuma dēļ pat noģība.... Kaut arī sākumā gāja traki, tomēr tikām galā ar smaidu!

Nobeigumu lasiet 2. lpp.

NEAIZLIEGT ZĪMJU VALODU AICINA STARPTAUTISKAIS NEDZIRDĪGO IZGLĪTĪBAS KONGRESS KANĀDĀ

✍ INESE IMMURE

No 18. līdz 22. jūlijam Kanādas pilsētā Vankūverā notika 21. Starptautiskais nedzirdīgo izglītības (SNI) kongress. Tā atklāšanā kongresa priekšsēdētāja Klāra Andersone uzsvēra SNI kongresa tēmu – „Partneri izglītībā”, jo ir svarīgi strādāt kopā: „Tā ir cieņas izrādīšana partnerībai starp pedagogiem, vecākiem un skolēniem, starp nedzirdīgo un vārdzirdīgo kopienām, lai mēs varētu paplašināt mūsu studentu izglītības iespējas.”

Šī kongresa runātāju galvenais vadmotīvs bija zīmju valodas nozīmīgums, tās izmantošana bērnu izglītībā, kultūrā un saziņā.

Ar šo kongresu nedzirdīgo sabiedrība saistīja lielas cerības. Tā cerēja, ka kongress atceļ 2. Starptautiskā nedzirdīgo izglītības kongresa (notika 1880. gadā Milānā, Itālijā) rezolūcijas, kas negatīvi ietekmēja nedzirdīgo cilvēku izglītību un dzīvi visā pasaulē. Šīs rezolūcijas:

aizliedza zīmju valodas izmantošanu nedzirdīgo bērnu izglītošanā visā pasaulē;

negatīvi ietekmēja nedzirdīgo pilsoņu dzīvi visā pasaulē;

novēda pie tā, ka nedzirdīgie cilvēki nevarēja piedalīties izglītības politikas un plānošanas izstrādē;

atstūma nedzirdīgos cilvēkus no līdzdalības valsts politikas plānošanā, lēmumu pieņemšanā un ieguldījumiem tādās jomās kā darbaspēka apmācība, mūžizglītība, karjeras plānošana;

mazināja nedzirdīgo cilvēku iespējas realizēt savas dotības daudzās jomās un atstūma viņus no paša izvēlētajām profesijām;

nedeļa nedzirdīgiem cilvēkiem iespēju pilnībā demonstrēt viņu kultūras un mākslas ieguldījumu savu tautu kultūras dzīvē.

Milānas kongresam bija dramatisks ietekme – zīmju valodas iestādes reformēja un tika atvērti simtiem skolu, kurās nedzirdīgos bērnus apmācīja tikai pēc orālās metodes un zīmju valoda tika aizliegta. Skolēni zīmju valodu lietoja tikai skolas guļamistabās, neskatoties uz to, ka viņi klasēs saņēma aizrādījumus – sitienus ar lineālu vai nūju pa rokām par zīmju valodas lietošanu.

Tikai 20.gs. 60. – 70.gados (daudzās Eiropas valstīs 80. gados) skolēniem sāka atļaut savstarpēji izmantot zīmju valodu.

Nobeigumu lasiet 4. lpp.

...SKAISTUMKONKURSĀ GRUZIJĀ Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

❑ Kā tu komunicēji ar citām meitenēm?

Ar dažām meitenēm sazinājos krievu zīmju valodā, bet ar pārējām starptautiskajās zīmēs. Nebija problēmu, lieliski sapratāmies.

❑ Kas uz tevi atstāja vislielāko iespaidu?

Spilgti atmiņā paliks skaistie Gruzijas kalni, it īpaši nakts gaismā. Tiešām romantiski! Arī karstasinīgo gruzīnu skatieni uz mums, mismeitenēm. Viņi bija vienkārši traki, kad mūs ieraudzīja, daži pat skrēja paķaļ, bet paldies Dievam un organizatoriem, kas mūs no viņiem sargāja.

❑ Kā tu vērtē šī pasākuma organizatoru darbu?

Kopumā patika, bet, protams, vienmēr jau ir savi mīnusiņi un plusiņi. Biju pārsteigta par to, ka „Miss Deaf World” prezidents

Jozefs nemaz neprata ne zīmju valodu, ne angļu valodu, lai gan viņš šajā jomā jau strādā desmit gadus. Tas man bija šoks!

Varējām jau vēlēties kaut ko vairāk, kaut ko mazāk: daudz bija nogurdinošu mēģinājumu, gājām vēlu gulēt, agri cēlāmies, maz bija brīžu, kad varējām atpūsties. Apnika arī gruzīnu asie ēdieni un neizturamais karstums.

❑ Kam tu vēlies pateikties par dalību šajā starptautiskajā pasākumā?

Liels paldies stilistes Zanes Pallo studijas darbiniecei Elīnai par lielo atbalstu tēpu sameklēšanā un izvēlē. Pateicos arī visiem LNS darbiniekiem, kuri mani atbalstīja, palīdzēja sagatavoties. Paldies Jelgavas tautas deju kolektīva „Jaunība” vadītājai L. Muskarei par tautastērpu. Protams, arī mammai Mārai Lasmanei esmu ļoti pateicīga par lielo atbalstu un uzmundrinājumu gan sagatavošanās procesā, gan konkursa laikā.

❑ Vai tu vēlētos piedalīties arī citos skaistumkonkursos?

Ja piedāvātu, tad kāpēc gan ne? Tas taču ir tik interesanti un forši! Daudz ko jaunu var iemācīties, iegūt jaunu pieredzi.

❑ Vai viegli būt skaistai?

Domāju, ka ne, jo tas tomēr prasa upurus. Bet ir patīkami būt skaistai!

❑ Vai tev būtu kādi ieteikumi mūsu meitenēm?

Mīļās meitenes, nebaidieties piedalīties šādos konkursos! Tas dod iespēju labāk pašām sevi novērtēt! Pati arī tikai tagad sevi esmu pamanījusi un novērtējusi to, kam agrāk nepievērsu nekādu uzmanību. Vienmēr jāuzdrošinās! Dzīvē jāizmēģina viss iespējamais. Nepalaidiet garām skaisto iespēju mirkli! Lai katra diena ir kā jaunas dzīves sākums!

Miss LNS 2009 Daina Platace ir pirmā Latvijas pārstāve šādā starptautiskā nedzirdīgo meiteņu skaistumkonkursā, un tas ir vēl viens jauns atzīmējams notikums Latvijas nedzirdīgo kultūras vēsturē.

MŪSU IRĪNA – VIENA NO DESMIT SKAISTĀKAJĀM NEDZIRDĪGAJĀM MEITENĒM PASAULĒ

 INESE IMMURE, "Miss Deaf International" mājaslapā

No 14. līdz 24. jūlijam Lasvegasā (ASV) notika starptautiskais Nedzirdīgo meiteņu skaistumkonkurss „Miss Deaf International”, kurā piedalījās 30 meitenes no dažādām pasaules valstīm. Latviju tajā pārstāvēja LNS Informācijas centra darbiniece un Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas vadītāja IRĪNA KRISTOFOROVA.

Latvija” direktore Inta Fogeļe uzskatīja, ka skaistumkonkursā galvenā nozīme ir auguma garumam, tāpēc neņēma vērā pārējos Irīnas dotumus.

Savukārt nedzirdīgo skaistumkonkursā Amerikā augumam nebija nozīmes. Svarīgi, lai atbilstu auguma parametri – 90/60/90. Kā pastāstīja Irīna, konkursā bija vēl mazākas par viņu, piemēram, indiete, filipīniete. Maza augumā bija arī irāniete un beļģiete, kuras dabūja vicemiss kroni, jo žūrija vērtēja konkursantes kopumā.

Irīna piekrita atklāt savus svaigākos iespaidus par šo konkursu intervijā, atbildot uz dažiem jautājumiem.

❑ Vai juties gandarīta par iekļūšanu finālā?

Jā, biju ļoti priecīga un gandarīta par to, ka iekļuvu finālā starp 30 dalībniecēm. Lai tiktu līdz finālā, bija jāiztur 4 pārbaudījumi: jādemonstrē līdera spējas, jāsniedz intervija, jāparāda savs talants un savas valsts tautastērps. Mūs sadalīja pa grupām – baltā, zilā, sarkanā un amerikāņu komanda. Biju zilajā komandā.

Konkurss sākās 19. jūlijā Expo izstādē, kur mums pie stenda vajadzēja pārdot pildspalvas, somas un citas lietas ar “Miss Deaf International” simbolu. Mūsu uzdevums bija strādāt aizrautīgi, parādīt savu optimismu un pozitīvo attieksmi pret cilvēkiem. Šajā pasākumā pulcējās desmitiem tūkstošu apmeklētāju no visas pasaules.

Nākamajā dienā, 20. jūlijā, turpat Expo izstādē bija jāsniedz intervija. Intervija notika privāti, lietišķā kostīmā. Tajā piedalījās 7 tiesneši, kuri uzdeva dažādus jautājumus – vajadzēja pastāstīt par sevi, savu

izglītību, brīvā laika nodarbībām, izteikt viedokli par nedzirdīgo kultūru un sabiedrību. Intervijas laikā tiesneši guva pirmo iespaidu, vērtējot konkursantu stāju, izskatu un attieksmi. Bija nodrošināts starptautiskais zīmju valodas tulks, kas izskaidroja tiesnešu uzdotos jautājumus. Atbildēju labi, brīvi. Skaidri pateicu savas domas, īpaši nebiju satraukusies, jo biju jau iepriekš sagatavojusi atbildes uz šiem paredzamajiem pussimt jautājumiem.

21. jūlijā rādījām talantu priekšnesumu. Katrs dalībnieks uzstājās 2 minūšu garumā. Bija, kas demonstrēja karatē, dzeju, pantomīmu, melodeklamāciju, vingrošanu, deju, baletu utt. 22. jūlijā rādījām savas valsts tērpu. Man bija interesanti redzēt tērpus no dažādām valstīm un iepazīt jaunās tradīcijas, ko pirms tam nekur nebiju redzējusi.

❑ Kāds bija tavs talanta priekšnesums? Vai viss izdevās?

Priekšnesumam izvēlējos deju – sambu, ko man palīdzēja sagatavot deju pasniedzēja Aleksandra Kurusova. Mans izpildījums gan skaftājiem, gan žūrijai, gan dalībniecēm ļoti patika. Tas man sniedza lielu gandarījumu. Visi domāja, ka sporta dejas ir man brīvā laika nodarbe. Paskaidroju, ka tā nav, ka brīvajā laikā aizraujos ar melodeklamāciju, ko daru jau 10 gadus, bet šo deju izvēlējos tāpēc, ka nedzirdīgajiem tas patīk. Melodeklamācija ir populāra Latvijā un Krievijā, bet ne ASV.

❑ Kurš uznāciens tev vislabāk patika?

Tas bija uznāciens peldkostīmā, kas notika Īslandes veselības SPA tropu baseinā uz skatuves ar lielo ekrānu. To noskatījās ap 3 000 skaftāju no dažādām valstīm.

Patīkama atmosfēra. Priecājāmie par

Nobeigumu lasiet 3. lpp.

krāšņumu – palmas, baseins, foto zibšņi... Pēc uznāciena bija tikšanās ar ieinteresētiem skatītājiem, un viņiem pastāstījām par sevi. Šajā uznācienā dalībniecēm frizūras un grimu brīvprātīgi veidoja ASV populārās "Paul Mitchell" frizierskolas audzēkņi.

□ Vai tev nav skumji, ka tik maz pietrūka līdz uzvarai?

Mazliet jau ir gan. Bet tas notika tāpēc, ka nebiju sagatavojusi otru talanta priekšnesumu finālā. Par to, ka šādu priekšnesumu vajadzēs, iepriekš nebiju informēta. Sambu, kas visiem patika, atkārtot nedrīkstēju, citādi mani diskvalificētu. Lai glābtu situāciju, nācās izpildīt latviešu dziesmu "Ar tavu vārdu", kas bija ierakstīta manā telefonā. Diemžēl dziesma latviešu zīmju valodā ne skatītāju, ne žūrijas interesi īpaši nepiesaistīja.

Starp citu, tikai neliela daļa dalībnieču zināja, ka būs jāuzstājas ar diviem priekšnesumiem. Viņas šādu informāciju ieguva, sazinoties ar organizatoriem pa WEB kameru.

Pēc konkursa organizatori sarunā ar mani atzina, ka varēju tikt piecniekā, ja man būtu bijusi vēl kāda cita deja atbilstošā tērpā.

□ Uzvarēja Francijas pārstāve. Vai piekriti viņas uzvarai?

Man personīgi patika beļģiete Lore Ameloot, kura dabūja pirmo Vice Miss titulu. Lore ir gudra, talantīga, studē ASV Galaudetas Universitātē psiholoģiju. Varbūt viņai nedaudz pietrūka sievišķīguma. Francūziete, kas ieguva Miss titulu, arī ir jauka, gudra, bet viņai pietrūkst patstāvības. Konkursa laikā viņai visvairāk palīdzēja mamma.

□ Pēc kādiem kritērijiem vērtēja dalībnieces?

Pirms fināla, pirmajā kārtā, vērtēja pēc intervijas (35%), uznāciena peldkostīmā (20%), radošā snieguma (25%), līderisma (20%), bet finālā – pēc uznāciena peldkostīmā (25%), radošā snieguma (30%), uznāciena vakarkleitā (25%) un intervijas (20%).

□ Kādi iespaidi paliks ilgākā atmiņā no šī lielā pasākuma?

Daudz kas – mēģinājumi, ekskursijas, nodarbības un nakts dzīve, jauni kontakti, pieredze, informācija par turpmākiem pasākumiem.

□ Vai bija saspringts dienas režīms?
Jā, ļoti! Cēlāmies no rīta pl. 6, bet gulēt gājām ap 12 naktī un tā katru dienu.

Kādas attiecības bija meiteņu vidū?

Mums bija ļoti labas attiecības, sadraudzējāmies. Uzzināju daudz ko par citu tautību kultūru, dzīvesveidu, uzskatiem. Īpaši tuvas attiecības man izveidojās ar beļģieti, amerikānieti, ungārieti un anglieti. Bijām izpalīdzīgas, saprotošas, centāmies cita citu atbalstīt. Bija šad tad jūtama arī skaudība, bet kopumā OK.

□ Kā kontaktējies? Vai bija viegli saprasties?

Pirms konkursa internetā iepazinās ar amerikāņu zīmju valodu, bet konkursa laikā visvairāk izmantojām starptautiskās zīmes. Grūtāk bija saprasties ar ķīnieti, mongolieci, filipīnieti, jo viņas sarunājās savā valodā. Ar organizatoriem sapratos ļoti labi, jo daži no tiem prata arī krieviski. Bija nodrošināts starptautiskais zīmju valodas tulks.

□ Ko redzēji no pasaules spēļu galvaspilsētās?

Brīvajā laikā nedaudz apskatījām skaisto Lasvegasu, kur bija ļoti karsts laiks, katru dienu virs 40 grādiem. Visapkārt Lasvegasai ir tuksnesis. Visu māju, viesnīcu pirmie stāvi atvēlēti tieši visdažādākās publikas ievilināšanai kazino un veikalos. Visas viesnīcas bagātīgi, burtiski, šķiežas ar ūdeni: citām ir strūklakas, dažām savas pludmales. Bez apstājas darbojas visas iespējamās azartspēles. Tomēr neviena no mūsu dalībniecēm ne centa tur nenotēra. Sevišķi man patika nakts pastaiga Lasvegasā, kur viss vienos spīguļos, dejojāmeitenes, strūklakas, salūti, ik pēc 30 minūtēm kaut kur kāds taīsa šovu.

Vērojām arī nakts uzdzīvi diskotēkā, apmeklējām karnevālbālīti, ko rīkoja paši nedzirdīgie. Bijām arī muzejā, braucām uz plud-

mali peldēties utt.

□ Vai bija lietas, kas tevi neapmierināja konkursa norisē?

Ļoti neapmierināja ēdieni, jo ēdām neveselīgu, pusgatavu pārtiku – MC Donalds čipsus, hamburgerus, kas uzbaro un nesniedz enerģiju. Mēs sūdzējāmies par to, un beigās organizatori to lietu nokārtoja.

Neapmierināja arī programmas secība, tas, ka tika mainīti daudzi plāni, tika atsaukti paredzētie pasākumi. Piemēram, organizatori bija uzdevuši izveidot videoklipu, pie kura pamatīgi strādāju un iztērēju daudz laika, bet to tā arī nekur neparādīja.

Trūka brīvības un patstāvības. Nevarējām plānot savu laiku pašas, nekur nedrīkstējām doties bez atļaujas. Viesnīcā trūka gaisa, jo logu rokturi bija noņemti. Vienā lielā gultā gulējām pa pāriem ar svešām dalībniecēm.

□ Cik tev izmaksāja piedalīšanās? Ko apmaksāja organizatori? Ko ieguvi?

Visdārgākais bija ceļš, lai nokļūtu skaistumkonkursā – 1000 Ls. Vēl 700 Ls iztērēju par apdrošināšanu, tērpiem un citām nepieciešamām lietām konkursam... Organizatori apmaksāja viesnīcu, ēšanu un transporta izdevumus Lasvegasā.

Bet es šajā skaistumkonkursā guvu labu pieredzi, pozitīvas emocijas, iepazinu jaunus draugus un nodibinājus kontaktus turpmākai sadarbībai.

PATEICĪBA

Paldies INFO centra darbiniekiem - **Ilzei, Inesei, Jurim, Guntai, Pēterim un Zigmāram, ģimenēm, draugam Raimondam un draugiem**, kuri atbalstīja gan morāli, gan finansiāli.

Liels paldies **Ritai**, kura palīdzēja sarakstīties ar Miss organizatoriem. Paldies **Laurai Reiselei** par tulkojumu, šuvējai **Ilzei Stūrei** par vakarkleitū, operatorai **Elgai** par videoklipu, **Aleksandrai Kurusovai** par dejām, kā arī **Juridiskajai koledžai** par finansiālo atbalstu.

INTERVIJA AR „MISS DEAF INTERNATIONAL” KONKURSA VADĪTĀJU BONITU LIKU

Intervijas sākumā Bonita Lika (Bonit Leek) atzīmēja, ka Irīna Kristoforova bija brīnišķīga dalībniece un sevi ļoti labi parādīja.

„Es esmu pārliecināta, ka jūsu valsts var lepoties ar viņu. Mēs ceram sagaidīt nedzirdīgo Mis Latvija arī mūsu nākamajā skaistumkonkursā

2011. gadā,” teica Bonita un piekrita atbildēt uz dažiem „KS” jautājumiem.

□ Vai jūs esat apmierināta ar konkursa „Miss Deaf International” norisi?

Tā kā to rīkojām pirmo reizi, mums nācās sastapties ar vairākiem neparedzētiem apstākļiem, bet mēs pārvarējām tos. No kļūdām

mācīsimies. Mēs esam ļoti lepnī par mūsu 30 dalībniecēm, kuras tik skaisti un brīnišķīgi uzstājās. Viņas bija tās, kuras šo konkursu padarīja veiksmīgu.

Tagad gaidām no Dienvidāfrikas, no nākamā konkursa organizēšanas komitejas gala priekšlikumus. Ja tie neapmierinās mūsu prasības, tad meklēsim citu valsti. Galīgais lēmums tiks paziņots pēc 23. augusta. Mēs ceram uz izcilu komiteju, kas uzņemsies organizēt konkursu „Miss Deaf International 2011”.

□ Vai nedzirdīgo vēsturē tā ir pirmā reize, kad mums ir divas nedzirdīgās pasaules mēroga skaistumkonkursa uzvarētājas – „Miss Deaf International” un „Miss Deaf World”?

Neesmu pārliecināta par to. Piemēram, reiz bija „Miss Deaf World” un „Miss Deaf Universe”. Tagad, nedēļu pirms mūsu rīkotā „Miss Deaf International”, Gruzijā tika noorganizēti divi konkursi reizē – „Miss Deaf World” un „Miss Deaf Europe”.

□ Kā jūs komentētu šo situāciju?

Es domāju, būtu lieliski, ja mēs spētu apvienot šos daudzus konkursus vienā. Es to ierosināju „Miss Deaf World” prezidentam Jozefam, bet viņš kategoriski noraidīja to.

□ Kāpēc tika organizēti divi skaistumkonkursi vienā gadā – ASV un Gruzijā? „Miss Deaf World” konkurss tiek organi-

zēts kā viena dzirdīga cilvēka šovs. Savukārt mēs strādājam komandā, lai padarītu skaistumkonkursu „Miss Deaf International” unikālu.

Mēs arī dodam iespēju šo konkursu organizēt citām valstīm. Piemēram, mēs nobalsojām, ka 2011. gadā konkursu organizēs Dienvidāfrika, 2012. – Taivāna, 2013. – Grieķija ar kruīzu, 2014. gadā – Panama. Par 2015. gada konkursa norises vietu balsosim nākamgad. Ir godīgi piedāvāt šo iespēju arī citām valstīm, tāpēc jau konkurss ir starptautisks.

□ Kādas atšķirības bija starp „Miss Deaf International” un „Miss Deaf World”?

„Miss Deaf World” konkursā vērtē tikai skaistumu, līdzīgi kā modeļu atlasē. Kronētā Miss neceļo un atgriežas tikai nākamajā konkursā, lai pasniegtu kroni nākamajai. „Miss Deaf International” konkursā vērtē skaistumu, prātu, talantu un līdera spējas.

„Miss Deaf International” vēstniece ceļos uz dažādām valstīm, lai iedrošinātu šodienas sievietes visā pasaulē. Viņa dosies arī uz nabadzīgām valstīm Āfrikā, Haitī.

Mēs vēl izstrādājam šo apmeklējumu plānu. Tātad ir liela atšķirība starp šiem diviem konkursiem.

LNS MĀJASLAPĀ IEVIETOTĀS ZIŅAS

Ar šo numuru "Kopsolī" atveram jaunu rubriku, kurā īsumā informēsim par ievietotajiem ziņu materiāliem apmēram viena mēneša laikā, tieši tiem, par kuriem nav publicēts "Kopsolī".

9.07.2010

Augstākā izglītība arī nedzirdīgajiem un vājdzirdīgajiem absolventiem

Arvien vairāk nedzirdīgo un vājdzirdīgo jauniešu iegūst augstāko vai vidējo speciālo izglītību, kā arī izmanto dažādus citus zināšanu papildināšanas un pilnveidošanas veidus. Šogad vairāku mācību iestāžu dažāda līmeņa diplomus saņēmuši:

✓ **Santa Kesefeldē** pēc studijām Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātēs maģistrantūrā ieguvusi izglītības zinātņu maģistra grādu pedagoģijā.

✓ **Raitis Pūce** beidzis Latvijas Lauksaimniecības universitāti, iegūstot agronoma kvalifikāciju ar specializāciju dārzkopībā.

✓ **Sandra Gerenovska** – šogad saņēma bakalaura grādu sociālā darbinieka specialitātē, beidzot augstskolu „Attīstība”.

✓ **Aldis Adamsons** apguvis Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūras izglītības programmu „Dejas vadīšanas menedžments”.

No Ivara Kalniņa raksta

9.07.2010

Brenda Kosta: „Mēs varam sasniegt savus sapņus...”

Brenda Kosta ir brazīliešu supermodele, savu karjeru uzsākusi kā peldētāja.

Par savu nedzirdību viņa saka: „*Esmu pieradusi pie fakta, ka nevaru dzirdēt. Tāpat kā citi dzīvoju normālu dzīvi- deju, eju uz kino, trenējos un eju uz randiņiem.*”

No Lauras Reiseles raksta

26.07.2010

Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātskolas audzēkņi piedalās X Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos

Šūšanas, tērpu dizaina un rokdarbu pulciņu audzēkņi no visiem Latvijas novadiem demonstrēja konkursa „Tērpies zaļāk!” veiksmīgākās 25 tērpu kolekcijas, to skaitā Rīgas skolas audzēkņi, kas ieguva šai konkursā II vietu ar kolekciju „Piena krūze”.

No Ilzes Kopmanes raksta

27.07.2010

Plašākā izstāde pasaulē par nedzirdīgajiem – DeafNation World Expo 2010

No 18. līdz 23. jūlijam Amerikas Savienotajās Valstīs norisinājās izstāde – DeafNation World Expo.

Tā ir visplašākā izstāde pasaulē, kas sniedz ieskatu nedzirdīgo sabiedrībā un kultūrā un nodrošina bezmaksas izstādes un izklaidi visā ASV. (Tajā kā skaistumkonkursa „Miss Deaf International” dalībniece klāt bija arī Irīna Kristoforova (sk. rakstu 2. – 3. lpp.)

No Lauras Reiseles raksta

30.07.2010

Sadraudzības spēle minifutbolā Valmierā

24. jūlijā Valmierā Vidzemes olimpiskajā centrā risinājās Sadraudzības spēle minifutbolā vīriešiem, kurā piedalījās 3 komandas.

Pirmo vietu ieguva angļu komanda – Barnett Deaf FC, bet otro vietu – RSK „Nedzirdīgo sports”, savukārt pašmāju komanda – „Tālavas nedzirdīgo sports” palika pēdējā.

No Ivara Kalniņa raksta

3.08.2010

Indijas “klusais” nedzirdīgo ciems

Mierīgajā Dadhkaī ciemā, kas atrodas Himalajos, Ziemeļindijā vairākums iedzīvotāju ir nedzirdīgi.

Katrā no 47 ģimenēm šajā ciemā ir vismaz viens loceklis, kurš nevar ne dzirdēt, ne runāt. Zinātnieku un ārstu komanda no Indijas Veselības institūta pēīt ar nedzirdību saistītos apstākļus uz vietas.

No Ineses Immures tulkojuma

04.08.2010

Jaunieši piedalījās Eiropas Nedzirdīgo savienības nometnē Šveicē

Šogad 7. – 18. jūlijā Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija piedalījās Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības nometnē un Ģenerālajā asamblejā Šveices pilsētā Lozanā. LNJO pārstāvēja: Anda Tīdemane, Ieva Valdmane, Toms Erbs, Valdis Voitkevičs un Intis Zvirbulis.

No Ivara Kalniņa raksta

12.08.2010

Signmark – nedzirdīgo hip-hop kultūras pārstāvis

Nedzirdīgais somu jauniešs Signmark, īstajā vārdā Marko Vuoriheimo, savu vēstījumu nodod, izmantojot spēcīgu ritmu un zemas frekvences skaņu, kam ir būtiska nozīme viņa priekšnesumā un palīdz viņam pielāgoties ritmam. Viņš pierāda, ka mūzika ir kaut kas vairāk par to, ko var dzirdēt, – tā savieno robežas starp mākslu, kultūru, politiku un sabiedrību.

No Lauras Reiseles tulkojuma

12.08.2010

No 1. septembra sola bezmaksas sabiedrisko transportu Rīgā arī 3. grupas dzirdes invalīdiem

No Ineses Immures informācijas

12.08.2010

Kad eņģeļi dodas līdzi...

Valmierā jau pagājušajā gadā notika pārģājiens – nometne ar nūjošanu instruktora vadībā Burtniekos, un tagad katru gadu augustā šāda nometne notiks Tūjā pie jūras.

Šogad nometnē piedalījās 26 dalībnieki. Bez nūjošanas notika vēl arī dažādas citas sporta un veselīga dzīvesveida aktivitātes.

No Ivetas Lāces-Miežītes raksta

Apskatu sagatavoja: Ilze Kopmane

Sākumu lasiet 1.lpp.

NEAIZLIEGT ZĪMJU VALODU...

Pamazām to ieviesa arī mācību stundās. Zīmju valodas sabiedriskais statuss daudzās pasaules valstīs uzlabojās 20.gs. 90.gados.

Bet, kā atzīmēja SNI kongresa organizēšanas komitejas pārstāvis Džo Maklaflīns (Joe Mc Laughlin), tagad Starptautiskā nedzirdīgo izglītības kongresa uzbūve atšķiras no agrākajiem un 21. kongress, un tā organizatoriskā komiteja nevar veidot politiku vai pieņemt saistošas rezolūcijas. Kongress var tikai palīdzēt novērst Milānas kongresa negatīvo ietekmi un ieviest „Jaunās ēras” pamatprincipus, nostiprinot cilvēktiesības un ieviešot tos izglītības sistēmā.

Vankūveras 2010. gada kongresa organizatoriskā komiteja un Britu Kolumbijas (Kanādas province) nedzirdīgo kopiena nāca klajā ar kopīgu paziņojumu – „Jauna ēra: Nedzirdīgo līdzdalība un sadarbība”, kas noraidīja Milānas rezolūcijas ar mērķi veicināt un atzīt visu valodu un komunikācijas veidu izmantošanu izglītības programmās.

„Jauna ēra” aicina visas pasaules valstis īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas „Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām” principus, kuros noteikts, ka zīmju valodas izmantošana ir viena no cilvēka tiesībām un izglītība tajā paredz valodas izmantošanu akadēmisko, sociālo un praktisko zināšanu apgūvē.

Valstis tiek aicinātas nodrošināt nedzirdīgajiem vienlīdzīgu un atbilstošu piekļuvi daudzvalodu un multikulturālai izglītībai, atzīt zīmju valodas tiesības līdztekus citām nacionālajām valsts valodām, iesaistīt nedzirdīgos cilvēkus izglītībā jau no agras bērnības, kā arī nodrošināt cilvēka tiesību paplašināšanu visiem.

Ap 750 dalībnieku, kas piedalījās sēdē, šo ziņojumu noklausījās ar vētrainiem aplausiem, tādējādi parādot atbalstu jaunajam, nozīmīgajam iecerēm, kas palīdzētu īstenot nedzirdīgo cilvēktiesības.

„Jaunās ēras” pamatprincipus (ziņojumu) kongresa laikā parakstīja 600 delegāti. Honkongas Nedzirdīgo asociācija iesniedza vēstuli ar vēl 356 parakstiem. „Jaunās ēras” ziņojums tika nodots Pasaules Nedzirdīgo federācijas prezidentam Marku Jokinenam ar domu turpināt vākt parakstus arī 16. Pasaules nedzirdīgo kongresā Dienvidāfrikā 2011. gadā un vēlreiz atgriezties pie šī jautājuma nākamajā SNI kongresā 2015. gadā Grieķijā.

Marku Jokinens atzina, ka „Jaunās ēras vienošanās” ziņojums ir saņēmis milzīgu atbalstu, bet pamatprincipu, kas minēti šajā ziņojumā, īstenošana prasīs laiku, pacietību un gudrību. Vienmēr būs jāseko nepārtrauktajam izmaiņām. „Mēs visi vairākas paudzēs esam cietuši, bijuši atstumti, uzskatīti par atšķirīgu mazu grupu, un tas noticis šajos 130 gados kopš Milānas kongresa. Bet mums ir jāspēj piedot sev un citiem, lai mēs kļūtu garā brīvi un ar jaunu spēku virzītos uz priekšu, kopā veidojot jaunu produktīvu nākotni,” kongresā uzsvēra M. Jokinens.

Vairāk informācijas par „Jaunās ēras vienošanos” lasiet www.lns.lv rakstā „Noslēdzies Starptautiskais nedzirdīgo izglītības kongress Vankūverā”.

No 1. jūlija projektā „XXI gs. Nedzirdība. Evolūcija” sākās kompetenču grupu darbs dažādu LNS darbības jomu pašreizējās situācijas izpētē un LNS kopīgā turpmākā Rīcības plāna izstrādē. Palūkosimies, kā veicas šajās tematiskās darba grupās!

 **ILZE KOPMANE,
INESE IMMURE**

„INFORMĀCIJA”

Šo darba grupu vada Inese Immure, sastāvā bez tam – Ilze Kopmane, Gunta Birnīte, eksperte Ingrida Pūce.

Ilze Kopmane: „Izstrādātā darbības plāna ietvaros apkopojam datus par LNS veikumu informācijas jomā 2009. – 2010. gada laikā. Uz vietas biedrībās dažādos Latvijas reģionos esam organizējuši diskusijas par nedzirdīgo sabiedrības pieprasījumu pēc informācijas. Interesanti bija izziņāt LNS biedru domas par mūsu veikumu un viņu vēlmes šajā jomā.

Mēs esam gandarīti un pateicīgi mūsu laudītājiem biedrībās par patieso interesi un lielo atsaucību, kā arī daudziem ierosinājumiem, kas noderēs turpmākā darba uzlabošanai. Tā, piemēram, rīdžinieki vien uz tikšanos „Rītausmā” sanāca pusotrs simts. Arī Rēzeknē, Liepājā un Valmierā guvām gana daudz secinājumu par sava darba novērtējumu un turpmāko virzību.

Turpmāk vēl pētīsim arī jaunāko ārvalstu pieredzi nedzirdīgo informācijas nodrošinājuma jomā un izanalizēsim mūsu iespējas ieviest noderīgus jauninājumus savā darbā.

Ikviens var droši nākt uz Informācijas centru Jāņa sētā 5 un iesniegt savus priekšlikumus. Varbūt tieši jūsu ideja tiks iekļauta LNS kopīgajā darbības plānā un dos labumu visai nedzirdīgo kopienai.”

„LNS 21. GADSIMTA

OTRAJĀ PUSĒ”

Uz jautājumiem atbild grupas vadītāja Irīna Kristoforova. Grupā strādā B. Aldersone, G. Birnīte un eksperts K. Viša.

Kas pašlaik notiek jūsu kompetenču darba grupā?

Mēs analizējam rezultātus, ko esam ieguvuši, apmeklējot reģionālās biedrības – Kuldiģā, Rēzeknē, Valmierā, Jelgavā, Pļaviņās. Tur mēs tikāmies ar jauniešiem un arī citiem biedrības biedriem, kuriem interesē nedzirdīgo jaunākās paaudzes tālākais ceļš nākotnē pēc daudziem gadiem, apmēram 2050. gadā.

Vai tiešām iespējams prognozēt tik tālu nākotni? Kā jūs to darīsiet?

Mēs izmantojam dažādus stratēģiska rakstura materiālus, kas tapuši ilggadīgai attīstībai jauniešu politikā gan mūsu valstī, gan Eiropā, protams, tos aplūkojot mūsu vajadzību un iespēju aspektā.

Pamatā liksim aptauju un diskusiju rezultātā iegūtos datus par jauniešu vēlmēm.

Cik atsaucīgi ir jaunieši šajā diskusijā?

Jāsaka, ka vajadzēja stipri pūlēties, lai šādas ziņas iegūtu, jo šī brīža situācijā viņu vidū valda bezcerīgs noskaņojums, zems pašnovērtējums un neticība, ka mūsu valstī un arī LNS darbībā kaut kas varētu mainīties uz labu.

Mēs taču paši vērojam šo procesu diendienā, kad prājam no Latvijas dodas mūsu labākie un spējīgākie jaunieši, uz kuriem vajadzētu balstīt LNS nākotnes plānus.

Un tomēr jūs veidosiet šo nākotnes vīziju?

Jā, bez nākotnes plāniem, iecerēm un sap-

Rēzeknieši spriž par informāciju laikrakstā “Kopsolī”

niem nav iespējams nekāds progress un labāka dzīve ne tikai mūsu kopienā, bet daudz plašākā cilvēciskā mērogā. Kaut kam ir jātic, tikai tad arī kaut kas notiek.

„ZĪMJU VALODA”

Šīs darba grupas un arī Zīmju valodas centra vadītāja Lilita Janševska uzskata, ka pašreizējā projekta ietvaros radusies laba iespēja apzināt, izdiskutēt ar nedzirdīgajiem zīmju valodas kā dzimtas valodas lietotājiem pašreizējo šīs valodas vietu, nozīmi, attīstības tendences un pielietojumu ikdienā dažādos Latvijas novados.

Tāpēc darba grupa (sastāvā arī I. Liniņa un S. Baure) dodas izbraukumos uz dažādiem Latvijas reģioniem un tiekas ar nedzirdīgajiem cilvēkiem, kur var iepazīties ar dažādiem dialektiem, nu gluži tāpat kā latviešu valodā.

„Tas ir interesanti, un tas ir arī dabiski,” uzskata ZVC direktore. „Diskusijas gaitā mēs noskaidrojam, kādā veidā mūsu laudis apgūst un pilnveido savu zīmju valodu (ģimenē, skolā, no vārdnīcām utt.), vai būtu nepieciešama vienota valoda visā Latvijā, cik lielā mērā un kā laudis lieto mutvārdu runu, žargona zīmes, kā izmanto ZV vārdnīcas utt.

Izbraukumu cikla beigās veiksime iegūto datu apkopošanu un tad jau varēsim izdarīt secinājumus.”

”SABIEDRISKĀS DZĪVES VIDES

PIEEJAMĪBAS PROBLĒMAS”

Informē grupas vadītājs Zigmārs Ungurs: Projekta darba grupā, kurā risinām sabiedriskās dzīves vides pieejamības problēmas, strādājam šādā sastāvā: Z. Ungurs, A. Bruže, I. Lāce-Miezīte un eksperts I. Balodis.

Lai noteiktu, kādā izpildes stadijā ir LNS Darbības programmas sadaļa „Nedzirdīgo integrācija”, darba grupa izpētīja pieejamos LNS oficiālos dokumentus, kas atspoguļo LNS darbu.

Intervēts tika arī EUD viceprezidents grieķis Y. Yallouros par EUD nostādņēm mūsu izpētes jomā, un atklājās, ka šai organizācijai ir tādi paši uzdevumi, kādi jau pirms gada tika

iekļauti LNS darbības programmā, – par tiešo saziņu ar operatīvajiem dienestiem: policiju, ātro palīdzību utt.

Darba grupa tikās ar projekta vadītāju A. Pavlinu un noskaidroja vairākas problēmas. Viena no smagākajām, ko darba grupa uzskata par daudzu citu problēmu cēloni, ir zemā nedzirdīgo izglītības kvalitāte. Kā veicināt dialogu ar visiem izglītības sistēmas posmiem? Kā piespiest tos – tāpat bērnu mācītājus, skolas – strādāt efektīvāk un sniegt nedzirdīgajiem kvalitatīvāku izglītību?

Arī šis jautājums nav atkarīgs no LNS, bet no izglītības sistēmas, pašām skolām, ministrijas... Diemžēl LNS var tikai piedāvāt un mudināt tās, līdz ar to šos darbības punktus programmā var formulēt tikai vēlamajā izteiksmē.

„NEDZIRDĪGIE UN POLITIKA,

ETNISKĀS MINORITĀTES”

Ģatavojot rīcības plānu, grupa apzina esošās problēmas, apkopo arzenju pieredzi un izstrādā savus priekšlikumus savā jomā.

Grupā vadītājs Ivars Kalniņš: „Jau tagad visumā skaidrs, nav šaubu, ka nedzirdīgajiem skatījums uz politiku ir samērā vienaldzīgs, jo iesaistīties politiskajā dzīvē viņiem trūkst motivācijas (vienkārši nav ticības savai valstij, tās vēlmei ieklausīties un rēķināties ar invalīdu, to skaitā nedzirdīgo interesēm un vajadzībām).

Mūsu Rīcības plānā jāformulē tādas aktivitātes, kas veicinātu šīs norobežošanās pārvarēšanu – jāpārliecina, ka ar iesaistīšanos politikā var būtiski ietekmēt arī nedzirdīgo cilvēku dzīvi. Politikas jēdziens ir plašs, to nepieciešams skaidrot daudzpusīgi un regulāri, lai nedzirdīgajiem rastos konkrēts priekšstats.

Arī nedzirdīgo etniskās minoritātes problēmas ar to saistītas, un gadiem tām nav pievērsta uzmanība. Būtu jāapzina, ko un kā nedzirdīgiem cītautietiem palīdzēt, lai viņi justos līdzvērtīgi latviešiem. Tas jārisina valstiskā līmenī, bet mēs dotu savus priekšlikumus.

Grupā vēl strādā Karīna Beisone – Kuzmina un Laura Reisele.”

KAS IR PROJEKTS?

 ZIGMĀRS UNGURS

Daudzi no LNS ļaudīm vēl joprojām tā īsti neizprot, kas ir projekts, ko tas nozīmē. Šo vārdu mēs tagad lietojam ļoti bieži. Pazīstami arī cilvēki, kuri strādā projektos, piemēram, šobrīd LNS vēsturē lielākajā – „Klusuma pasaule”.

Parasti arī zināms, ka tāds un tāds pasākums ir šī projekta pasākums. Bet vai visi saprot un var paskaidrot, ar ko projekta pasākums atšķiras no parasta pasākuma? Kāpēc vispār vajadzīgi projekti? Ar ko projekta darbinieks atšķiras no parasta LNS darbinieka? Un kāpēc projektā strādā tieši tie cilvēki un nevis citi?

Mēģināšu vienkārši atbildēt uz šiem jautājumiem, jo ikdienā bieži saskaros ar nedzirdīgajiem, kuri tiešām vēlas labāk izprast projektu būtību.

TIEK RADĪTS, PAVEIKTS KAUT KAS JAUNS

Projekts ir kaut kāda precīzi izplānota, uzsākta, realizēta un pabeigta darbība, kuras rezultātā kaut kas ir paveikts, radīts. Piemēram, divu LNS māju uzcelšana arī ir projekts – „LNS – otrās mājas 2”. Tāpat projektā var būt, piemēram, tāds pasākums kā Nedzirdīgo dienas saiets. Visas šīs darbības faktiski ir ļoti līdzīgas: tās tiek izplānotas, pieņemti darbā cilvēki, kas realizē plānoto un līdz ar projekta beigām zaudē arī darbu.

Galvenā pazīme, ar kuru projekts atšķiras no citām darbībām, ir tāda, ka katram projektam ir precīzi noteikts mērķis, sākuma un beigu termiņš. Tam precīzi jāatbilst finansētāja noteiktajām prasībām – tēmai, mērķim un uzdevumiem.

Tajā jāstrādā iepriekš paredzētajiem darbiniekiem, kas veic projekta izpildi atbilstoši laika grafikam un saplānotajiem izdevumiem jeb budžetam, nobeigumā sasniedzot paredzētos rezultātus.

KĀPĒC PROJEKTI VISPĀR VAJADZĪGI

Bet kāpēc mums vajag svinēt Nedzirdīgo dienu, kāpēc vajag rīkot forumus, seminārus, pašdarbības festivālus, veikt datorapmācību, nodrošināt regulāru informāciju? Kāpēc vajag izdot „Kopsolī”?

Nu, vienkārši to vajag mūsu ļaudīm, vai ne? Tas ir skaidrs. Bet pašai LNS tam visam nav naudas. Arī tas ir skaidrs. Ko iesākt? Un Pavlins atkal raksta projektu...

KO NOZĪMĒ ES PROJEKTI

To, ka lielāko daļu naudas šo projektu realizācijai piešķir Eiropas Savienība, bet mazāko daļu Latvijas valsts. Un tā ir liela nauda. Tā ir atbildība! Tāpēc šajos projektos ir ļoti stingra kontrole, nedrīkst pazaudēt vai nepareizi iztērēt nevienu santīmu.

Tāpat obligāti visas iekārtas jānodrošina ar nepieciešamajiem resursiem un jānodrošina ar nepieciešamajiem resursiem un jānodrošina ar nepieciešamajiem resursiem.

jā apjomā. Piemēram, jūs katru nedēļu LNS mājaslapā skatāties informāciju sadaļā *Jaunumi* un *Videozīņas* par iepriekšējās nedēļas notikumiem. Arī tā ir projekta „Klusuma pasaule” darbība. Notiek apmācība datorlietošanā – arī tā ir viena no šī projekta jau sen iekārtotajām aktivitātēm – tāpat kā, piemēram, radošās pašizteiksmes seminārs „Rītausmā”, kā daudzas norises reģionos. Viss notiek dzelzaini un neizbēgami!

VAJADZĪGI SPĒJĪGI CILVĒKI

Lai visas projekta iekārtotās darbības precīzi paveiktu, protams, vajadzīgi cilvēki, kuri to spēj, uz kuriem var paļauties, ka viņi to izdarīs. Šeit mēs esam nonākuši pie tā daži mazliet sāpīgā jautājuma: kāpēc projektā strādā tieši tas un tas cilvēks, nevis, piemēram, es vai kāds cits? Tāpēc ka cilvēki, komanda projektā ir pats svarīgākais veiksmīgam iznākumam.

Atceros, pirms pieciem gadiem pirmajā projekta „Klusās rokas” sapulcē tā vadītājs Arnolds Pavlins teica šādus vārdus: „*Mēs šajā projektā esam sapulcinājuši mūsu spējīgākos cilvēkus, gaišākās galvas. Ja kopā nespēsim paveikt iecerēto, tad to nespēs neviens.*”

Tāpēc jebkurā projektā vajadzīgi tādi cilvēki, par kuriem ir pārliecība, ka savu darbu viņi spēs paveikt laikā un labā kvalitātē, strādās negurstoši, pacietīgi un neatlaidīgi, līdz projekta termiņa beigām sasniedzot paredzētos rezultātus.

PROJEKTS IR ATBILDĪBA

No katra cilvēka atkarīgs viss projekta iznākums, visas komandas veiksmīgs darbs. Ja uzraudzītāji redzēs, ka kāds nebūs paveicis savu darbu, cietīs visi, jo var pārtraukt finansējumu, var pieprasīt atmaksāt daļu naudas, galu galā var apturēt iesākto darbu... Cietīs ne tikai komanda, bet visa nedzirdīgo sabiedrība, jo nesaņems iecerēto pasākumu vai arī tas būs nekvalitatīvs.

Projekta darbinieks no algota LNS darbinieka atšķiras ar to, ka ir pieņemts darbā tikai uz projekta laiku. Parasti lielākā daļa komandas tajā strādā uz pusslodzi. Ja kāds nezina, arī es projektā „Klusuma pasaule” strādāju uz pusslodzi kā ziņu korespondents. Katru nedēļu man jāatlasa mūsu ļaudīm visnoderīgākā informācija un jāpasūtīto teksti videozīņām, katru mēnesi jāuzraksta vidēji 4 raksti laikrakstam „Kopsolī”. Jāraksta arī jaunumi LNS mājaslapai. Salda dzīve? Es gan tā neteiktu, Pasarg Dievs, kaut ko nepareizu vai nesaprotamu uzrakstīt, noskrubināt kā šašliku no iesma. Lūk, tas ir projekts! Es teiktu vienā vārdā: ATBILDĪBA.

PROJEKTS – TĀ IR LIELA IESPĒJA

Kā jūtas un ko domā cilvēki, kuri pirmo reizi sāk strādāt LNS projektos? Aicināju uz sarunu rēzeknieti Mārīti Truntiku, kura strādā projektā „Klusuma pasaule”.

Tātad šis ir tavs pirmais projekts, kurā tu darbojies?

Jā, tas ir mans pirmais projekts un pirmo reizi strādāju nedzirdīgo vidē. Strādāt projektā mani uzaicināja Sandra. Man patīk šeit strādāt!

Kā tas ir – pirmo reizi strādāt nedzirdīgo vidē? Klubā taču tāpat satīkies ar nedzirdīgajiem, vai ne?

Satīkos ar nedzirdīgajiem, jā gan, bet biju kā brīvpriekšā, tas nebija nopietns darbs. Tomēr tuvāk iepazīnu šo vidi, bet vēl joprojām turpinu mācīties zīmju valodu. Esmu vārdzirdīga, bet ārsti nevarēja pateikt, kāpēc ar labo ausi nedzirdu, bet ar kreiso dzirde pasliktinājās pēc 9. klases. Tomēr es turpināju mācīties dzirdīgo skolā, tad vidusskolā un augstskolā.

Kādi ir tavi darba pienākumi projektā?

Organizēju iekļaušanās aktivitātes nedzirdīgajiem un vārdzirdīgajiem cilvēkiem. Tie ir tematiskie pasākumi, avīžu lasīšana, kopējie izziņas gājieni utt. Pasākumi ir dažādi. Cenšos palīdzēt cilvēkiem iekļauties savā kopienā un arī dzirdīgo pasaulē.

Tātad pasākumu organizēšana. Bet kādu profesiju tu ieguvu augstskolā?

Rēzeknes Augstskolas Humanitārajā fakultātē ieguvu vēstures bakalaura grādu. Esmu vēsturniece. Man bija interesanti mācīties. Vislabāk patika Latvijas vēsture.

Savā profesijā neesmu strādājusi, bet praksē izmēģināju, kā tas ir – būt muzeja darbiniekam. Ja godīgi, īpaši interesanti nav, vienmuļš darbs. Man bija sapnis strādāt par skolotāju, bet tad sapratu, ka bērniem mācīt vēsturi es nevarētu, dzirdes problēmu dēļ. Tagad jūtu – mana vieta ir te, LNS. Tā ir mana vide, mani cilvēki. Liels, liels paldies maniem labajiem sargeņģeļiem vai feļām Inesei Geduškai un Sandrai Gerenovskai, kas palīdz ar padomiem un atbalsta darbā.

Vai savas vēsturnieces zināšanas tu izmanto tagadējā darbā?

Jā, dažreiz ir vilinājums pastāstīt cilvēkiem kaut ko vēsturisku: kādu atgādājumu,

Nobeigumu lasiet 7. lpp.

Sākums 6.lpp.

nostāstu, faktus. Un, ja ir izdevība, tad es to arī daru. Dažreiz mūsējiem patīk, ja stāstu, kā agrāk cilvēki dzīvoja. Tomēr, kad ejam uz muzeju izziņas gājienā, paļaujos uz gidu, un pati runāju tikai tad, ja man pajautā.

Kāds tev bija pats darba sākums projektā?

Sākumā bija ļoti grūti, jo vēl mācījās zīmju valodu, arī cilvēkus nepazinu tik labi. Viss likās svešs, bet jau teicu – visu cieņu manām super skolotājām Inesei un Sandrai! Ja kādu zīmi nesapratu, pajautāju Inesei, arī cilvēki paši ar prieku izskaidro man zīmes.

Tātad galvenais šķērslis bija zīmju valoda?

Varētu teikt, jā. Un arī tas, ka vēl pilnībā līdz galam nebiju izpratusi šo vidi. Taču tagad jau labāk, pieredze krājas.

Vai pats organizēšanas darbs un tēmu izdomāšana grūtības nesagādā?

No sākumā ilgi laužtāju galvu, viss šķita problemātisks, bet ieklausījos pašu cilvēku padomos un vēlmēs. Tagad jau viss skaidrāks – kā saka, mūžu dzīvo, mūžu mācies. Vispār, ja ir zināšanas, tad vieglāk rodas arī māka.

Un darbs iepaticies...

Jā! Dzīve visu iemāca. Un, kad darbs sāk veikties, tad arī iepaticās.

Projekts būs vairākus gadus, tātad tev būs laiks vēl pilnveidoties. Vai paliksi projektā arī turpmāk un neiesi prom, ja krīze beigsies un citur piedāvās izdevīgāku darbu?

Par nākotni man tagad grūti spriest, kas būs, kas nebūs. Varu teikt, ka pašlaik mani apmierina šis darbs, es ceru un gribu pilnveidoties tajā. Esmu te, tātad te ir mana vieta un vide. Lai gan sākumā piedāvājums bija negaidīts. Bet krīze bija, ir un varbūt arī beigsies. Taču projekts turpināsies, un es strādāšu.

Kā jūšējie gatavojas kopīgiem LNS pasākumiem? Vai pašdarbībā pati arī piedalies?

Mūsējie malači, centīgi gatavojas festivāliem, Nedzirdīgo dienas koncertiem u.c. Pagājušo gadu es kopā ar vīru piedalījos pašdarbībā un braucu uz Ventspili. Ļoti patīk! Kādā pasākumā pat pirmoreiz dziedāju zīmju valodā. Tagad vēlos dot iespēju vairākiem citiem radoši izpausties. Apsveicami ir tas, ka jaunieši vēlas iekļauties pašdarbībā!

Kas pašai patīk vislabāk – dejot, teātri spēlēt vai kas cits?

Man patīktu dejot, bet rēzeknieši tradicionāli vairāk izvēlas pantomīmas vai melo-deklamācijas. Man interesants liekas arī teātris, labprāt lasu grāmatas, diemžēl tam atliek arvien mazāk laika. Mīļākais rakstnieks pašreiz – P. Koelju. Vēl braucu uz dzimtajām mājām un palīdzu vecākiem lauku darbos, kā arī atpūšos pie dabas.

Kur ir tavu vecāku mājas? Suns vai kaķis tur ir?

Lauku mājas ir Ludzas rajonā. Laukums ir visi zvēri: govīs, cūkas, vistas, zirgs, suņi. Protu govīs slaukt. Mums tur ir diezgan liela saimniecība. Aizbraukt gan iznāk tikai vienu vai divas reizes mēnesī. Gribētos tomēr vairāk palīdzēt vecākiem.

Vai tev mainījies priekšstats par to, kas vispār ir projekts un ko tur dara?

Jā, agrāk neko šajā jomā nezināju. Tagad saprotu, ka tā ir liela iespēja realizēt dzīvē daudz labu ideju, paveikt cilvēkiem noderīgu darbu.

Liels paldies Pavlina kungam par šo lielo projektu „Klusuma pasaule”, kurā man ir iespēja strādāt un gūt pieredzi! Liels paldies mūsu biedriem par to, ka viņi labprāt nāk uz pasākumiem.

JŪS JAUTĀJĀT – MĒS ATBILDAM**PAR LR SAEIMAS VĒLĒŠANĀM**

2010.gada 2. oktobrī, sestdienā, Latvijā notiks 10.Saeimas vēlēšanas. Tiesības piedalīties Saeimas vēlēšanās ir balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā ir sasnieguši 18 gadu vecumu. Vēlēt varēs no pulksten 7 līdz 20 jebkurā vēlēšanu iecirknī pēc izvēles. Lai piedalītos Saeimas vēlēšanās, vēlētajam nepieciešama derīga Latvijas pilsoņa pase, kurā tiks izdarīta atzīme par dalību vēlēšanās.

Vēlētāji Latvijā, kuri veselības stāvokļa dēļ nevarēs nobalsot vēlēšanu iecirknī, varēs pieteikties balsošanai savā atrašanās vietā. Balsošanai vēlētāja atrašanās vietā jāpiesakās no š.g. 22.septembra, iesniedzot attiecīgu iesniegumu tuvākajā vēlēšanu iecirknī. Iespēju nobalsot vēlētāja atrašanās vietā drīkst izmantot arī šo vēlētāju kopēji.

LNS Informācijas centrs interesējās Centrālajā Vēlēšanu komisijā (CVK), vai nedzirdīgajiem būs iespēja ar partiju programmām un kandidātu pirmsvēlēšanu diskusijām iepazīties sev vissaprotamākajā – nedzirdīgo zīmju valodā. Lūk, atbilde: „ Centrālā vēlēšanu komisija risina sarunas ar LNS Zīmju valodu centru par iespējām pārtulkot programmas un kandidātu sarakstus latviešu nedzirdīgo zīmju valodā. Ceram, ka šī informācija varētu būtu pieejama CVK mājaslapā septembra vidū. Mūsu kompetencē neietilpst pirmsvēlēšanu kampaņu pārraudzība. Tas ir mediju un politisko partiju pārzinā – pārtulkot diskusijas un cita veida pirmsvēlēšanu aktivitātes nedzirdīgo zīmju valodā vai nē.”

Sazinoties ar LNS Zīmju valodas centru (ZVC), noskaidrojām, ka ir saņemts piedāvājums no Centrālās vēlēšanu komisijas, taču pagaidām nekas konkrētāk nav skaidrs. Viss vēl ir idejas līmenī. ZVC sola informēt, kad šī lieta būs pavisam izstrādāta. Bet pagaidām ar visu informāciju par vēlēšanām var iepazīties: <http://web.cvk.lv/pub/public/index.html> **Sagatavoja: Zigmārs Ungurs**

PAR RĪGAS SKOLAS PĀRCELŠANU

„KS” jau informēja, ka LR Saeimas Sociālo un darba lietu komisija pirms galīgā lēmuma pieņemšanas par RNBI pārcelšanu uz citu mītnes vietu 6. jūlijā iepazīs uz vietas ar pašreizējām skolas ēkām Čaka ielā 42 un paredzētajām Graudu ielā 21. Kāda ir situācija tagad, pēc mēneša, tuvojoties jaunajam mācību gadam?

Saeimas Sociālo un darba lietu komisija uzreiz nepieņēma nekādu lēmumu, jo tad bija pretēji viedokļi par skolas internāta ēkas nomas nosacījumiem.

Kā paskaidroja šīs komisijas vecākā konsultante **Anželika Bruže**, lēmums nav pieņemts arī tagad, jo informāciju par nomas nosacījumiem pagaidām atsūtījusi tikai LNS. No otras puses – no Rīgas domes Īpašuma departamenta atbilde joprojām nav saņemta, tāpēc par šo jautājumu vēl nevar lemt.

Skolas direktora vietas izpildītāja **Brigita Poriete** paskaidroja, ka pārcelšanās lietā faktiski izmaiņu nav un spēkā paliek Rīgas Domes lēmums, ka mācību gads jāsāk Čaka ielā un ap Ziemassvētkiem jāpārceļas uz Graudu ielu. Skolotāju kolektīvs nolēmis stingri pastāvēt uz to, ka skolas mītnes vietu nemainīs līdz mācību gada beigām.

Remonts vēl nav uzsākts un skolas iesniegtā tāme par nepieciešamo finansējumu Graudu ielas ēkas renovācijai arī vēl nav apstiprināta, bet atrodas izskatīšanā Rīgas Domē.

PAR EIROPAS NEDZIRDĪGO ASOCIĀCIJU

Ar šādu skaļu nosaukumu 2010. gada 1. aprīlī ir nodibināta jauna nedzirdīgo organizācija. Cik var spriest no „KS” rīcībā esošās informācijas, tās mērķi un uzdevumi ir ļoti līdzīgi LNS. Tajā darbojas arī LNS Domes locekļi E. Vorslovs un A. Bergmanis.

Situācija ir divdomīga, tāpēc „KS” lūdza LNS prezidentu A. Pavlinu komentēt to. Lūk, šī fakta vērtējums viņa skatījumā!

„Šis nosaukums nav skaļš, bet smieklīgs. Mana attieksme? Ļoti slikta. Ļoti, ļoti slikta. Tā ir atklāta, nepārdomāta un bezatbildīga nedzirdīgo sabiedrības šķelšana. Lai kā daži cilvēki izliktos, ka nekas jau slikts nenotiek vai neko sliktu viņi nedara, fakts paliek fakts – tā ir nedzirdīgo šķelšana. Un man vienalga, vai tas ir kādas krievu partijas priekšvēlēšanu triks vai dažu ambiciozu cilvēku izlēciens, tas neko nemaina – pamatā notikusi nedzirdīgo šķelšana un pret to tā arī jāizturas.

Ko tas dod nedzirdīgajiem? Dažas lētas un prastas plastmasas krīzes? Bezmaksas sašliku? Humpalas, nez kur savāktas? Ko atņemt? Atņemt nesalīdzināmi daudz vairāk. Un to šie šķelēji negrib vai nevar sasākt.

Minēšu tikai vienu piemēru no mūsu pašu vēstures. Vecākie cilvēki vēl atcerēsies, ka Pirmās Latvijas brīvvalsts laikā darbojās 13 dažādas nedzirdīgo organizācijas. Kasķējās un aprunāja cita citu visu laiku, dalīja nezin ko. Kas palika pēc viņām? Kas konkrēti? Nekā. Nulle!

Padomju laikā darbojās viena biedrība, kurā bija visi nedzirdīgie. Kas palika pēc tās? Visi zina. Mēs – LNS tagad dzīvojam, pateicoties šim laikam: Rītausma, klubi, Jāņa sēta un Elvīras iela, Daugavpils uzņēmums utt.. Kāpēc gan kādam jāprierāda tas, ka kopīgiem spēkiem var panākt visu, bet šķēloties nevar panākt neko? Tāpēc mana attieksme ir ļoti slikta.

Pateikšu vēl vairāk – domāju, ka LNS nevar strādāt cilvēki, kas atbalsta vai veicina LNS šķelšanu. LNS Domē nevar būt biedri, kas atbalsta LNS šķelšanu. Katram pašam jāizvēlas, kur un ar ko viņš grib būt. Nevar būt vienlaikus katolis un luterānis, nevar būt Tautas partijā un vienlaikus zaļajos vai zemniekos, nevar izlikties par LNS patriotu un pa kluso nodarboties ar šķelšanu.

Mēs esam brīvprātīga biedru apvienība, un, ja kādi cilvēki brīvprātīgi vēlas dibināt konkurējošu organizāciju, tad viņiem brīvprātīgi būtu jāizstājas no LNS.”

NEDZIRDĪGIE LATVIJAS DARBA TIRGŪ: MĀLPILĪ PIE DIVIEM IGORIEM

 ZIGMĀRS UNGURS

Daudzi nedzirdīgie pazīst abus Igorus Mālpilī – Igoru Ščiglinski un Igoru Dārziņu. Viens ir apavu darbnīcas, bet otrs – lauku saimniecības īpašnieks. Abi ir lieliski sava darba darītāji, kuriem, kā saka, slava iet pa priekšu. Lai noskaidrotu, kā viņiem šajos krīzes laikos klājas, devos uz Mālpili.

VISPIRMS - APAVU DARBNĪCĀ

Igora Ščiglinska apavu remontdarbnīca atrodas pašā Mālpils centrā, vienā ēkā ar veikalu, frizētavu un aptieku. Tiesa, trūkst izkārtnes, nezinātājs neievēros, ka šeit atrodas arī apavu darbnīca. Igori mani viesmīlīgi sagaida un, tā kā apmeklētāju pašlaik nav, labprāt stāsta par savu darbu, kas reizē ir arī visa viņa dzīve. Igori ir individuālais komersants, kurš savu apavu darbnīcu atvēra jau 1993. gadā.

SĀKUMS: PAĻAUJAS TIKAI

UZ SEVI

IGORS: „Līdz tam strādāju par galdnieku, man ir arī tāda profesija. Taču toreiz arī bija krīze, ļoti grūti laiki, visi uzņēmumi likvidējās, arī man darba vairs nebija. Mālpilī vispār nekādu uzņēmumu nav. Tad izdomāju, ka visdrošāk ir palāties pašam uz sevi, strādāt individuāli.

Dzima ideja atvērt šeit, Mālpilī, savu apavu labošanas darbnīcu. Apavnieka amatu es apguvu jau skolā, bija gan mazliet piemirsies, bet biju drošs, ka spēšu visu paveikt, jo vienmēr esmu palāvis uz savām rokām un man nav grūti apgūt jebkādu amatu. Taču, lai iegūtu atļauju strādāt par individuālo komersantu, man vajadzēja Uzņēmumu Reģistrā iesniegt diplomu vai arī iziet apavu meistara kursu.

Devos uz Latvijas Amatnieku kameru. Tur pavadīju vienu dienu: manu amatprasmu pārbaudīja pieredzējuši apavu meistari, dodot dažādus darbus, kurus bija jāizdara viņu uzraudzībā, lai viņi varētu novērtēt manu prasmu. Beigās pateica, ka man esot zelta rokas, uzlika vajadzīgo zīmogu uz vajadzīgā papīra.

Tā nu kļuva par privāto komersantu un darbnīcai noīrēju brīvu telpu šajā mājā. Starp citu, es te biju pirmais – veikals, frizētava, aptieka uzradās tikai pēc tam. Visi darba instrumenti un iekārtas, kas šeit redzamas, arī ir manis paša sagādātas, bet tas notika pamazām. Sākumā bija paši nepieciešamākie darbarīki. Vietējā avīzē

ieliku sludinājumu, ka šeit remontē apavus, un sāku gaidīt klientus. Sākumā cilvēki nāca ļoti maz. Taču pāris mēnešu laikā, kad iepazīna manu darbu, pasūtītāju kļuva arvien vairāk un vairāk. Tagad mani jau labi pazīst visā Mālpilī, un mana apavu darbnīca ir vienīgā šaipusē”.

DAUDZPUSĪGS AMATNIEKS

Izrādās, ka Igori remontē ne tikai apavus, bet arī rāvējslēdzējus, somiņas, pat motociklu ādas sēdekļus. Faktiski visu, ko vajag un kas saistīts ar ādām. Pajokoju, ka viņš no Dārziņiem varētu ņemt kazu ādas un šūt no tām kaut ko. Jā, varētu, Igori apgalvo, varētu šūt daudz ko, bet darba tāpat pietiek, labāk darīt to, kas ierasts. Abi Igori draudzējas, patiesībā Ščiglinskiem Dārziņi ir tuvākie draugi, pie kuriem brīvdienās bieži brauc ciemos ne tikai atpūsties, bet arī palīdzēt lauku darbos.

Pajautāju, vai ar klientiem vienmēr viss ir gludi, vai neviens nestrīdas, ka darbs padarīts ne tā, kā domāts.

IGORS: „Jā, cilvēki reizēm paši nesaprot, ko prasa. Viņi grib, lai saremontēju apavus, bet saka, ka to vai citu palīgdarbu nevajag, vajag tikai galarezultātu. Viņi grib lētāk. Bet bez šiem palīgdarbiem taču vispār nebūtu iespējams saremontēt apavus, cenšos to viņiem ieskaidrot. Visvairāk klientu ir starpsezonu laikā, no ziemas uz vasaru un no vasaras uz ziemu. Ziemā vairāk jāremontē rāvējslēdzēji, bet vasarā – papēži.”

Ščiglinski, lai gan teritoriāli atrodas Rīgas rajonā, tomēr iestājušies LNS Valmieras biedrībā, jo tur esot interesantāk. Taču ir viens liels šķērslis – attālums. Nav iespējams bieži izbraukāt, lai gan gribētos vairāk piedalīties pasākumos, apmeklēt datorkursus, varbūt pat piedalīties pašdarbībā... Līdz Valmierai ir ap deviņdesmit kilometru, turp un atpakaļceļā pāiet gandrīz trīs stundas.

Igori savā atvaļinājumā brauks uz Baltkrieviju pacienoties pie māsas. Novēlēsim viņam veiksmīgi atpūsties un laimīgu ceļu!

PĒC TAM LAUKU

SAIMNIECĪBĀ

Nokļūstot Lilijas un Igora Dārziņu saimniecībā „Vecrubeniši” Mālpils pagastā, pārsteidz tās plašums. Māja un citas ēkas atrodas kalnā, apkārt stiepjas nogāzes – ganības. Vēl tālāk – bijušo kolhoza lauku fermu kompleksus.

Ir pēcpusdiena, karstums – kā jau šai karstajā vasarā, tāpēc slavenās Dārziņu kazas un aitas salīdušas pavēni. Kāpēc slavenās? Tāpēc, ka liela daļa nedzirdīgo par tām zina, daudzi pat braukuši lūkoties un pazīst vienotru kazu vai aitu pēc purna vai rāgiem... Igori atzīst, ka šurp brauc daudzi nedzirdīgie, arī grupās, piemēram, bija atbraukuši pensionāru grupa, tad vēl brauc no Rīgas Nedzirdīgo skolas. Daudzi paziņas atved šurp arī savus ārzemju draugus, kuri atbraukuši

apskatīt Latviju, piemēram, pagājušajā gadā bija no Vācijas, Somijas. Tas ir ļoti jauki, tikai paliek mazāk laika daudzajiem smagajiem darbiem saimniecībā. Nav viegli dažiem cilvēkiem to visu uzturēt kārtībā.

Pašlaik Dārziņiem ir ap 150 aitu un 40 kazu, vēl ir arī vistas, pieci suņi un četri kaķi. Un ļoti, ļoti daudz mušu, kuras laikam pievilina ganāmpulks un kūts. Starp citu, nevienu citu gadu to tik daudz nav bijis.

JĀSTRĀDĀ NO GAISMAS LĪDZ TUMSAI

Lilija izrāda savu sierotavu – telpu, kurā gatavo sieru. Tajā uz galdiem sagatavoti gatavi kazu siera rituļi. Bet sieri ir dažādi, arī no govju piena. Vēl gatavo divus dažādus konservus no kazu un aitu gaļas. Kaut kas līdzīgs visiem zināmajām „Tūristu brokastīm”. Arī mani uzcienāja, garšīgi! Savukārt kazu ādas ved uz Rīgu speciālai apstrādei, bet pēc tam pārdod šūšanas firmām.

No malas viss izskatās jauki, taču Igori atzīst, ka viegli nav, sevišķi beidzamajos, krīzes gados. Agrāk bija daudz vairāk kazu, pāri simtam. Arī bizness agrāk veicās labāk, klientu bija daudz vairāk, varēja dzīvot normāli un domāt par nākotni. Nevajadzēja visu laiku raizēties, kā nopelnīt, kā uzturēt visu saimniecību, kā vieniem pašiem apdarīt visus darbus. Pašlaik Igori, Lilija un dēls Rihards trijātā tiek ar visu galā, bet jārosās, kā saka, no līdz gaismai.

IGORS DĀRZIŅŠ: „Ja man kāja būtu vesela, tad varētu arī rošīties. Taču jau labu laiku man ar kāju ir slikti, ārsti vispār vienu gadu aizliedza strādāt un kāju noslogot. Tas ir briesmīgi, jo laukos ir ļoti svarīgi, lai būtu laba veselība, jo darbi ir smagi un jāstrādā katru dienu. Tagad man kāja slima, bizness stājas, saimniecība turas uz Lilijas un Riharda pļeciem. Faktiski vajag atgūt palīgu, kas strādātu manā vietā, taču nevaram atļauties viņam maksāt algu”.

Igori atzīst, ka tagad viņam viens gads būs laiks pārdomāt par saimniecības tālāko nākotni. Tikmēr dēls Rihards brauks uz Zviedriju strādāt un pelnīt naudu. Arī Igori sākumā aizbrauks līdzīgu un palīdzēs iekārtoties. Tālāk jau redzēs.

Un tomēr, kad Lilijai un Igoram pajautāju, ko viņi darītu, ja varētu izvēlēties darbu, kas pašiem visvairāk patīk un dod gandarījumu, abi atzina, ka izvēlētos darīt to pašu, ko tagad. Vienīgi, lai viss atmaksātos, lai bizness veiktos, būtu daudz klientu un līdz ar to peļņa.

Lai veicas, Igor!

KĀPĒC NEDZIRDĪGAJIEM NEPATĪK LASĪT

IVARS KALNIŅŠ, MARIJA JEGOROVA

Kāpēc cilvēki vispār lasa? Domājams, ne tikai gūtu vajadzīgu vai interesantu informāciju, bet arī nozīmīgu emocionālu vai intelektuālu pieredzi, kas pozitīvi ietekmē un maina viņa pasaules redzējumu, attieksmi un uzvedību.

Šāda nodarbe palīdz attīstīt fantāziju, paplašināt vārdu krājumu, veido īpašu skatienu uz sīkumiem, sniedz gandarījumu un prieku. Diemžēl lielākajai daļai nedzirdīgo nepatīk lasīt vai viņi vienkārši neprot to darīt. KĀPĒC?

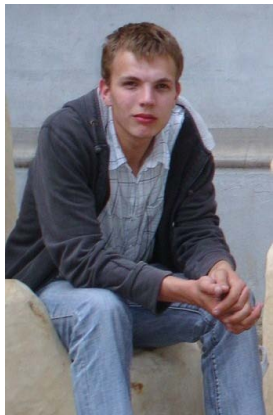

Foto: No E. Vecākāņa personīgā arhīva

„KS” intervēja Edgaru Vecākāņu, kuram lasīšana nav sveša, kā arī veica ekspresintervijas par nedzirdīgo lasīšanas prasmi.

□ **Edgar, vai tu vispār lasi avīzes, žurnālus, grāmatas? Kādas tēmas pārsvarā tevi interesē? Kāpēc tu to dari?**

Jā, es lasu labprāt un daudz ko. Man patīk ģeogrāfijas un ekonomikas tēmas, filozofiska satura literatūra, asas diskusijas un komentāri ziņu portālos utt. Lasu arī tāpēc, lai nostiprinātu un attīstītu savas latviešu valodas zināšanas.

□ **Kāpēc, tavuprāt, daudzi nedzirdīgie nelasa vai tiem nepatīk lasīt? Kādas problēmas varētu būt?**

Nedzirdīgo zīmju valoda mums ir daudz ērtāka nekā runas un rakstu valodas, jo tas ir vieglākais sazināšanas līdzeklis, es tā uzskatu. Nedzirdīgie visbiežāk izmanto kādu mājaslapu, kur papļāpāt dzīvajā videočatā. Tas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc nedzirdīgajiem nepatīk lasīt.

Esmu ievērojis, ka lielākā daļa nedzirdīgo populārākie lietotie vārdi ir šādi īsinājumi kā „wow”, „ok”, „tad” u.c. Nedzirdīgajiem nepatīk lasīt īpaši garus tekstus. Kad mācījos skolā, man tāpat negribējās lasīt garus rakstus, bet man labāk patika īsi teksti ar attēliem. Tāpat arī maniem draugiem. Ar laiku runas un vārdu trūkums piespieda mani ķerties pie lasīšanas prasmes attīstīšanas. Lai saprastu jēgu, reizēm kāds teksts jālasa 2 – 3 reizes. Ja raksts liekas interesants, bet garš un sarežģīts, tad lasu tiešām 3 reizes, lai visu labi saprastu.

□ **Kā tu domā, ko vajadzētu darīt, lai nedzirdīgie vairāk lasītu?**

Grūti pateikt. Pēc manām domām, nedzirdīgajiem, kuri jau beiguši skolas, nav viegli pievērsties lasīšanai, jo pārsvarā viņi izmanto savu – zīmju valodu. Pieļauju arī, ka viņiem trūkst vēlēšanās un negribas piepūlēties. Savukārt tie, kas mācās vai mācīsies skolās, būs vieglāk ķerties pie lasīšanas. Protams, tas viss atkarīgs no vecāku un skolotāju audzināšanas un pārliecināšanas prasmes.

Ja mūsdienās nedzirdīgie nebūtu izmantojuši datoru, televizoru un mobilo telefonu, tad būtu spiesti lasīt grāmatas. Bez modernām tehnoloģijām jaunākie cilvēki vairs nespēj dzīvot, viņiem ir garlaicīgi. Jāteic, pie nelasīšanas zināmā mērā vainīgās arī tehnoloģijas. Prognozēju, nākotnē nebūs labāk.

□ **Kaut ko lasot, tu vienmēr centies saprast lasītā jēgu. Ja parādās kādi svešvārdi, kā tu noskaidro to nozīmi?**

Daudzas frāzes, tekstus un svešvārdus ir grūti izprast un aptvert. Tad man nākas izmantot vārdnīcu vai par to pajautāt vecākiem vai citiem zinošākiem cilvēkiem manā tuvumā.

□ **Kā var paplašināt vārdu krājumu? Tavs ieteikums?**

Lai vairotu savas latviešu valodas bagātību, bieži jālasa ne tikai grāmatas, bet arī prese. Es lasu blogus internetā. Tiesa, tajos ir ļoti daudz nepazīstamu vārdu, ko cenšos apgūt un papildināt ar tiem savu vārdu krājumu.

Iesaku arī risināt krustvārdu mīklas. Es pats tās risinu kopš 15 gadu vecuma. Jāteic, ka krustvārdu mīklas lieliski palīdz uzlabot un trenēt atmiņu.

SKOLOTĀJAS DOMAS

Ko par šo problēmu saka skolotāja? Kāds ir cēlonis nelasīšanai vai vājai lasītprasmei, un kā to novērst? Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja **Benita Plinta** stāsta: „*Nelasīšanas problēma pastāv arī dzirdīgiem skolēniem šajā satraucošajā laikā – kad internets pārņem pasauli, tad grāmatas paliek otrā vietā. Un tomēr jūtamas pozitīvas izmaiņas, grāmatas un grāmatu lasīšana kļūst arvien nozīmīgāka sabiedrībā.*”

Pusaudžu vecumā viss centrēts uz informācijas ieguvu – zibenīgu un daudzveidīgu. Šajās jomās vārdu krājums jāpaplašina ļoti strauji, lai neatpaliktu no dzirdīgajiem vienaudžiem.

Literatūra kā mācību priekšmets prasa zināmu lasīšanas patstāvīgumu un spriešanas spējas, iztēli, plašāku emocionālo pasauli. Nozīmīga ir ģimenes vide, kurā dzīvo nedzirdīgais cilvēks. Te daudz nozīmē pārējo ģimenes locekļu attieksme pret grāmatām un lasīšanu.

Vai nedzirdīgo cilvēku sabiedrība ir ieinteresēta, vai tai ir vēlēšanās sevi izglītēt un lasīt ne vien kārtējo avīzi (vai bilžu žurnālu), bet sev mīļu grāmatu? Par to man jādāmā ne reizi vien.”

Interesanti fakti par lasīšanu:

Zinātnieki ir pierādījuši, ka lasīšana cilvēku padara gudrāku un uzlabo analītisko domāšanu, palīdz arī labāk orientēties arī vienkāršos, praktiskos ikdienas jautājumos.

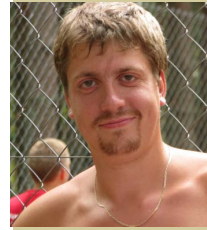
Lasīšana cilvēkam palīdz sasniegt emocionālo briedumu, palīdz pozitīvi attīstīt un mainīt lasītāja personību.

Lasīšana nomierina – lasot iespējams atbrīvoties no stresa un saspringuma, vienlaikus meklēt risinājumus savām problēmām.

Daudz lasījusi cilvēks rada labāku iespaidu ar savu plašo vārdu krājumu, zināšanas un sociālām iemaņām.

Tātad – ir vērts pievērsties grāmatai un kādu brīdi no sava laika velēt lasīšanai.

JURIS KOZLOVS

Lasīšana nav mans hobijs, bet šad tad kaut ko izlasu. Kādreiz ieskatos avīzēs un žurnālos, bet tagad pārsvarā internetā. Mani saista dažādi notikumi Latvijā un pasaulē, kā arī sports. Jā, tekstos nereti gadās svešvārdi, kurus nezinu. Es parasti skatos uz teikumu kopumā un tā arī atrodu diezgan pilnīgu informāciju. Garākus rakstu darbus nelasu, jo nevaru koncentrēties un mēdzu aizsāpņoties. Man pietiek ar īsiem rakstiem, kas dod kodoļīgu informāciju.

MARIJA JEGOROVA

Lasu gan, pārsvarā žurnālus un grāmatas. Manas tuvas tēmas ir mīlestība, psiholoģisko attiecību problēmas, cilvēku dzīves pieredzes. Ja lasot atrodu svešvārdus, skaidrojumu meklēju vārdnīcās.

Kad man bija 12 gadi, mani pamudināja lasīt audzvecāki. Pirms tam man tas nepatika. Tagad viņiem saku paldies, ka mani pieradināja lasīt.

Lasīšanu visiem iesaku. Grāmatā, vienā, stāstos vai romānos, ir pilnīgi viss, tā to nevar filmās attēlot, piemēram, iekšējā cilvēka jūtu, domu, sapņu pasauli. Filmas nesniedz tik pilnīgu informāciju kā grāmatas.

FĪLIPS IGAUNIS

Es lasu tikai žurnālus „Privātā Dzīve” un „Kas Jauns”, kā arī avīzi „Diena” un tieši par sportu. Citu plašāku informāciju izlasu dažādos interneta portālos. Vispār lasu tikai īsus rakstus, kas sniedz konkrētu informāciju. Grāmatas nelasu.

Nedzirdīgajiem dzimtā valoda ir zīmju, bet latviešu rakstu valoda viņiem ir otrā. Saņemot informāciju zīmju valodā ir daudz ērtāk un patīkamāk. To nevar salīdzināt ar latviešu valodu.

Ja rakstā atrodu svešvārdus, lasu vien tālāk un beigās tomēr saprotu, par ko raksta. Vajadzības gadījumā par svešvārdiem pajautāju kādam vai sameklēju skaidrojumu kaut kur citur.

ILZE PUKSE

Lasīšana ir mans hobijs. Lasu grāmatas, žurnālus, kā arī dažādas interneta portālus.

Mani neinteresē politika, bet sekoju līdz dažādiem notikumiem Latvijā un pasaulē. No žurnāliem patīk „Leģenda”, „Patiesā Dzīve” un citi noderīgi praktiskie žurnāli.

Man patīk grāmatas, pārsvarā bestselleri, piemēram, Danielas Stīlas romāni, arī par Hariju Poteru. Lasītā jēgu saprotu. Izlasot kādas apjomā lielākus darbus, man smadzenēs atainojas darbības gluži kā filmās. Ja svešvārdus atrodu, lasu tālāk, jo ir maz tādu, ko nezinu. Ja nepieciešams tos saprast, jēgu noskaidroju enciklopēdijās un vārdnīcās. Politika man netīk, jo šajā tematā ir daudz svešvārdu.

Nedzirdīgie pārsvarā nemīl lasīt, tādēļ viņiem nav liels vārdu krājums, kas rada fantāzijas trūkumu un zemu domāšanas attīstības līmeni.

AR KO ATŠKIRAS LASĪŠANAS PROCESS NĒDZIRDĪGAJIEM?

Lūk, dažu nedzirdīgo domas (ASV).

Kad lasu, es „jūtu” vārdus savā galvā. Atkarībā no tā, kādā skolā esam mācījušies, bet bieži vien rakstu valoda ir nedzirdīgo otrā valoda – Anna.

Kad lasu grāmatu, stāstu mēģinu iztēloties. Kad lūdzu Dievu, vārdus galvā mēģinu pateikt zīmju valodā. Kad biju maza meitenīte, mēdzu sapņot zīmju valodā – Kristija.

Nedzirdīgie ar daļēju dzirdes zudumu parasti lasa labāk nekā pilnīgi nedzirdīgie – Terija.

EKSPERTU VIEDOKLIS (ASV)

Svarīgi, lai būtu nepieciešamība lasīt, nav svarīgi, vai cilvēks ir dzirdīgs vai nedzirdīgs, saka Barbara Širmere, Detroitas Universitātes pedagogijas profesore, kas daudzus gadus pētījusi, kā uzlabot nedzirdīgo lasītprasmi un spēju saprast izlasīto.

Lai pēc iespējas ātrāk iemācītos un atcerētos vārdus, svarīgi mēģināt iztēloties šos vārdus skaņas veidā. Daudzi pat pilnīgi nedzirdīgi cilvēki var iemācīties artikulēt.

Tiem, kuri to nevar, iesaka apgūt „mīmisko” skanēšanu – tas nozīmē, mēģināt sajūst skaņu dziļi rīklē, vai otrs paņēmiens, kad nedzirdīgs skolēns ar roku pieskaras runātāja kaklam.

Ir arī metode padarīt skaņas vizuāli redzamas, kad roku žesti sakrīt ar dažādiem burtiem un skaņām izlasītajos vārdos. Tas palīdz iegaumēt šos vārdus.

Nedzirdīga bērna galvenais uzdevums ir paplašināt vārdu krājumu vārdiem, kurus viņš var atpazīt ar redzi. Turpmāk tas nodrošina vārdu automātisku atpazīšanu.

Vislabāk visu minēto mēģināt savienot vienā veselumā.

Vidusmēra nedzirdīgs skolēns, beidzot vidusskolu, ir sasniedzis zināmu līmeni lasītprasēm. Tas ir bijis grūts ceļš daudz gadu garumā

„Daudzi kļūst par labiem lasītājiem, bet tas nav viegls izaicinājums,” – tā domā Barbara Širmere.

No interneta materiāliem tulkojis
Pēteris Vilisters

ZIŅAS NO BIEDRĪBĀM

ZIGMĀRS UNGURS, SANDRA MJAISĀNE

Mūsējie – trešie labākie Pļaviņu novadā

31. jūlijā Pļaviņu ģimnāzijas stadionā risinājās Pļaviņu novada sporta svētki. Protams, tajos neiztrūkst arī mūsu Pļaviņu biedri. Mēs taču zinām, ka Pļaviņās nekas nenotiek bez viņiem. Sacensības notika daudzās un dažādās sporta veidos, un katrs varēja izmēģināt savus spēkus.

Strītblā (3:3) Pļaviņu nedzirdīgo sporta komanda izcīnīja 1. vietu!

Uzvaru kaldināja Jānis Laduzāns (Pļaviņas), Mareks Antonovs (Madona), Aivis Grāvītis (Sigulda) un Filips Igaunis (Rīga).

Virves vilkšanā savukārt piedalījās Jurijs Jerofejevs, Ainārs Osmanis, F. Igaunis, A. Grāvītis, J. Laduzāns, M. Antonovs, un aizvilcās līdz pat otrajai vietai.

Individuāli “spīdēja” Madara Birmane: pirmās vietas gan futbola soda sitienos, gan basketbola soda metienos. Īsta snaipe!

Vēl individuāli Māris Bremze peldēšanā (50 m) izcīnīja 1. vietu, bet šautriņu mešanā otro. A. Grāvītis ieguva otro vietu basketbola soda metienos, savukārt trešo – šautriņu mešanā. Arī Sandrai Mjaisānei bija laba precizitāte basketbola soda metienos, un viņa ieguva 2. vietu.

Sporta svētku kopvērtējumā Pļaviņu nedzirdīgo sporta komanda ieguva trešo vietu un saņēma kausu. Šie bija pēc skaita jau otrie Pļaviņu novada sporta svētki.

Novada domes priekšsēdētāja Gunta Žilde bija iepriecināta, ka mūsējie atkal piedalījās un kļuvis vēl spēcīgāki. Viņa aicināja nedzirdīgos piedalīties šajās sporta spēlēs arī nākamgad.

DEJU SKOLOTĀJAS EMĪLIJAS ROZENBAHAS PIEMIŅAI

IVARS KALNIŅŠ

14. jūlijā mūžībā aizgāja ilggadīgā KC „Rītausma” estrādes deju skolotāja Emīlija Rozenbaha. Viņas ceļš līdz nedzirdīgo estrādes deju kolektīvam bijis skarbs. Emīlijas Rozenbahas vadībā meiteņu dejas allaž bija daudzveidīgas, rūpīgi izvēlētas, radoši iestudētas, tāpēc tās ar savu jaunību un jautrību atstājušas daudz labu atmiņu koncertu skatītājos.

Emīlija Rozenbaha dzimusi 1938. gada 15. maijā Nīgrandē. Bērībā viņai ļoti patika dejot, tāpēc mamma mazo meiteni aizveda uz baletskolu. Pēc vidusskolas beigšanas viņa kļuva par baletdejojātāju Latvijas Nacionālajā operā.

Emīlija strādāja ar “Rītausmas” meitenēm kopš 1981. gada. Iestudēto deju viņas vadībā bija daudz, to vidū: „Tai pilsētā”, „Vēju stundā”, „Hieroglifs”, „Blūzs”, „Sirtaki”, „Daugava”, „Ceļotāju dejas” u.c. Īpaši populāra bija deja „Lambada”.

E. Rozenbahas laikā deju kolektīvam bijuši neskaitāmi izbraukumi (Odesa, Minska, Taškenta, Tallina, vairākas Polijas pilsētas, Tbilisi, Dušanbe, Arhangeļska, Simferopole, Harkova, Užgoroda, Ļvova u.c. Tika noorganizēts arī pirmais Baltijas republiku nedzirdīgo estrādes deju festivāls Rīgā (1982). Pēdējos gados Emīlija strādāja arī ar tautas deju kolektīvu.

Skaidrīte Baure par savu skolotāju atceras: „Viņa mudināja un pārliecināja mūs, meitenes, ka varam izdejojot sarežģītus soļus, kādus nevarējām iedomāties, ka mēs, būdamas nedzirdīgas, spētu kaut ko tādu dejojot. Skolotāja Emīlija man uzticējās, jo man bija laba ritmu izjūta, tāpēc dejojot priekšā. Tolaik iestudējumiem bija dažādas improvizācijas, kas piesaistīja daudz, daudz cilvēku uzmanību. Bija liela iespēja uzstāties būt ārpus PSRS un TV studijās gan Latvijā, gan Polijā.

Emīlija spēja, iemācīt dejojot arī tām, kurām tas padodas grūtāk. Viņa bija mūžīgā optimiste, kas prata raisīt mūsos prieku. Izvadot skolotāju mūžībā, klusībā pateicos viņai par savu skaisto jaunību.”

Maiga Elbrote, kas dejojāja pie pasniedzējas Rozenbahas 10 gadus, stāstīja: „Viņa mums devusi daudz. Mācīja tevrot stāju, atrasiit sievišķību dejās. Labā atmiņā ir uzstāšanās Polijā un Sāremā. Skolotāja izvirzīja augstas prasības. Mēs regulāri apmeklējām mēģinājumus 2 reizes nedēļā, tāpēc varējām profesionāli sniegt dejas.”

Savukārt bijusī dejojātāja Inamora Zaiceva atzīmēja: „Viņai bija svarīga cilvēka iekšējā dvēsele un garīgums, bet ārējiem dotumiem nebija nozīmes. Augstu vērtību viņas cēlsirdību, prasmi vienmēr redzēt lietas būtību – dejas, koncerta programmu kopumā. Emīlija mācīja nebūt sīkumainiem, bet pievērsties svarīgākajam, vispārībai.”

Kad dejojātājas Skaidrīte Baure un Genovefa Piroga vēl mācījās Kultūras darbinieku tehnikumā, Emīlija lika ņemt mācību grāmatas līdz izbraukumos. Deju pasniedzēja centās attīstīt ne tikai deju prasmi, bet augt un pilnveidoties vispusīgi kā personībām, jo uzskatīja, ka dejām jābūt ne tikai skaistām, bet arī gudri pasniegtām. Emīlija vienmēr interesējās, kā veicas mācībās un darbā, jautāja, kādas grāmatas meitenes izlasījušas.

Deju skolotājas Emīlijas Rozenbahas ieguldījums LNS pašdarbības estrādes deju žanra attīstībā un izkopšanā paliek latviešu nedzirdīgo kultūras vēsturē. Viņas entuziasms un daudzveidīgie darbi paliks gan dejojāju, gan daudzu skatītāju atmiņā.

ZIŅAS NO BIEDRĪBĀM

IEVĒRĪBAS CIENĪGS FAKTS

Rēzeknē, kā redzams, tiešām braši sportisti. Par to liecina arī „KS” līdz šim neatpoguļotais fakts, ka šogad (maijā) Latvijas Nedzirdīgo zāles futbola čempionātā uzvaru guva tieši Rēzeknes puīšu komanda „Latgale”.

Par 2010. gada rezultatīvāko futbolistu atzīts **Andrejs Bogdanovs** (viņš arī komandas treneris).

Rēzeknieši lepojas ar saviem sporta panākumiem un saka puīšiem paldies par izturību un neatlaidību.

Fakti no „Rēzeknes Vēstis”, 2010, 20.05.

RĒZEKNIEŠI AR PANĀKUMIEM STARTĒ SPORTA SPĒLĒS CIVĒKIEM AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM

✍ MĀRĪTE TRUNTIKA, 📷 VITA KRAVALE

Karstajā un saulainajā 17. jūlija dienā Rēzeknes RB biedri piedalījās Rēzeknes pilsētas 2010. gada sporta spēlēs cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Sacensības organizēja Rēzeknes pilsētas domes Sporta pārvalde un Sociālās aprūpes pārvalde.

Mūsējie sacentās ar citiem dalībniekiem no Latvijas Neredzīgo biedrības Rēzeknes teritoriālās organizācijas, Rēzeknes Invalīdu biedrības, Invalīdu un viņu draugu apvienības „Impuls” u.c.

Rēzeknes RB bija labi panākumi sacensībās, un tika iegūti vairāki godalgoto vietu diplomu.

Vladislavs Kravalis (*attēlā*), Vitas un Sergeja Kravaļu dēls, bērnu grupas sacensībās ieguva 4 pirmās vietas šādos sporta veidos: lodes grūšanā, tāllēkšanā no vietas, darta „tautas klasē”, 100 m skriešanā. **Artūram Vindačam** 1. vieta futbola soda metienos, bet **Aleksandrs Šakelis** uzvarēja lodes grūšanā. **Vitai Kravalei** 1. vieta futbola soda metienos sieviešu grupā. **Staņislavam Teliševskim** divas uzvaras: šautriņu mešanā un basketbola metienos.

Visi dalībnieki tika apbalvoti ar medaļām par piedalīšanos sporta svētkos.

Liels paldies mūsu atsaucīgajai, enerģiskajai tulcei **Inesei Gedušai** par labi veikto darbu šajā karstajā dienā! Paldies arī visiem dalībniekiem par piedalīšanos sporta svētkos, kas godam izturēja lielo karstumu un pat guva lieliskas uzvaras.

KULDĪDZNIKI PĀRCEĻAS ATPAKAĻ UZ SAVĀM MĀJĀM

✍ ŽANETE ŠKAPARE

Biedrības iemitināšanās atpakaļ savās izremontētajās telpās tika plānota 1.augustā, bet pēc vairāku biedru ierosinājuma biedrības brīnumainās pārvērtības varējām svinēt jau vienu dienu iepriekš – 31.jūlijā. Visi kā viens biedri atkārtoja vienu un to pašu: beidzot mums ir gaišas, ērtas biedrības telpas, beidzot mēs atkal esam atgriezušies savās mājās, bet nu jau daudz skaistākās!

Biedrības vadītājs J.Ozoliņš nespēja valdīt sajūsmu par to, ka varēs atkal strādāt vecajā darbavietā Piltenes ielā 20-1: *”Lai arī sastrādāties ar pilsētas Sociālās dienesta darbiniecēm bija ļoti viegli, viņas bija pretinākošas un jaukas, taču savās mājās pat sienas palīdz. Ar šo biedrību esmu saudzis nedalāmi kā viens vesels, tās ir manas otrās mājas!”* – tā biedrības vadītājs.

Visas biedrības vārdā izsakām lielu pateicību A. Pavlina kungam par piešķirto līdzfinansējumu, paldies pašvaldības P/a Sociālā dienesta vadītājam M. Jautaiķei un visām viņas darbiniecēm par atbalstu, kas mums deva spēku uzdrīkstēties un pēc tam realizēt savas idejas.

IELŪGUMS

Šī gada septembrī iznāks „Kopsolī”

1000. NUMURS

kopš tā pirmsākuma 1954. gadā.

Atzīmējot šo vēsturisko notikumu, „Kopsolī” rīko

ATVĒRTO DURVJU DIENU.

Visi interesenti varēs iepazīties ar avīzes tapšanas gaitu, redakcijas un LNS Informācijas centra telpām, parunāties ar darbiniekiem, kā arī doties ekskursijā uz tipogrāfiju, kurā iespiež „KS” ikmēneša numurus.

Durvis plaši atvērtas: 15. septembrī pl. 13 - 14.

Ekskursija uz tipogrāfiju Doma laukumā 1 pl. 14 – 15.

Visi laipni lūgti un mīļi gaidīti Jāņa sētā 5, III stāvā.

SĒRU VĒSTIS

*Pie jums vairs nenākšu,
Man sācies gājiens svešs...*

Skumju brīdī esam kopā ar tuviniekiem, mūžībā aizvadot **AINU ASARĪTI** (11.11.21. - 2010.14.07)

Pļaviņu biedrība

LĪDZJŪTĪBAS

*Pierims soļi, klusē domas,
Neskan mīļās mātes bals.
Tik klusa sāpe sirdī
Ilgi vēl pēc tevis sauks.*

Skumju brīdī esam kopā ar Raisu Civkunovu un pieredzīgiem, māmiņu aizsaulē pavadot.

Kolēģes

Izsakām dziļu līdzjūtību **KAZIMIRA ABRAMĀNA** ģimenei, aizvadot viņu pēdējā gaitā.

Lai viegļas smiltis!

Rēzeknes RB

VISIEM, VISIEM!

Plašs publiskais pasākums
 "NEDZIRDĪGO DIENA DZIRDĪGO PASAUĻĒ"
 18. septembrī pl 12.

Svētku koncerts Dzintaru koncertzālē, Jūrmalā,
 Dzintaros, Turaidas ielā 1.

* Pl. 20 Balle līdz rītam KC "Rītausma": dejas, atrakcijas, loterija,
 Karalpara kronēšana. Daudz pārsteigumu!
 Ieeja - 5Ls, ielūgumi pie B. Aldersones un V. Kamares.
 Pieteikšanās līdz 5. septembrim.

VASARA – EKSKURSIJU LAIKS

ANNA MOISEJA, VALDIS KRAUKLIS

da veida automašīnas un lauksaimniecības tehnika no senlaikiem. Pabijām pie varenās Bauskas pils. Nonākot Rundālē, vispirms apskatījām pils muzeju. Joprojām notiek muzeja paplašināšana un telpu restaurācija. Ieejot pils rožu dārzā pavērsās elpu aizraujošs skaistums: 12 tūkstoš dažādu rožu stādu, krāšņa strūklaka, kas atrasta un atjaunota pēc 200 gadiem. Interesanto dobju vijumu savulaik radījis pils arhitekts B.Rastrelli. Otra tāda dārza kā Rundālē pa-

UZ RUNDĀLES PILI

Apmeklēt leģendārās Rundāles pils rožu dārzu tika piedāvāts Rīgas biedrības pensionāriem. Šādam piedāvājumam izrādījās pārsteidzoši daudz piekritēju, pat tādi, kuri pārsnieguši 80 gadus.

Šo ekskursiju organizēja aktīvistī. Paldies viņiem! Vispirms jāpiemin R.Steinberga – viņa rūpējās par autobusa nodrošināšanu. Tālāk J.Groma ar Rundāles pils vadību sarunāja grupas uzņemšanu. Rezultātā muzeja un dārza apskate notika bez maksas 46 cilvēku lielai grupai.

V.Kamare nosūtīja šajā gadījumā vajadzīgās iesnieguma vēstules muzejam.

Ar Komunikācijas centra direktora A.Ostvalda pretimnākšanu grupai tika nodrošināts viens no labākajiem LNS tulkjiem D.Piterniece. Viņa uzņēmās ne tikai tulka, bet arī gida pienākumus un veica pārdomāta maršruta sastādīšanu.

Tas deva iespēju iepazīt vairākas vietas.

Vispirms iegriezāties Bauskas novada Mašīnmuzejā. Te interesi piesaistīja dažā-

saulē nudien nav.

Turpmāk tajā paredzēts ierīkot bērnu rotaļu laukumu – tādu, kāds tas bijis 1700. gadā. Varēsim tāpat turp aizvest arī mūsu bērnus un mazbērnus.

Ceram, ka mūsu foto vecmeistari V.Krauklis un V.Pantja kādā fotoizstādē parādīs šo krāšņumu.

Atpakaļceļā uz brīdi apstājāmie Elejā.

Nonākot Jelgavā, tuls iepazīstināja ar pilsētas vēsturi. Apskatījām otro B.Rastrelli projektēto pili. Tagad tur ierīkota Latvijas Lauksaimniecības universitāte.

Beidzot, bez kādiem starpgadījumiem pārcietuši karstumu un izlietojuši visus līdzpaņemtos ūdens krājumus, atgriezāties mājup ar vēlēšanos šādas ekskursijas turpināt.

UZMANĪBU!

LNS mājaslapā varat izlasīt par vēl vienu rīdzinieku grupas šīs vasaras braucienu uz Dienvidigaunijas rožu un vīna pilsētu Peltsamā. Bija jauki, atzīst ekskursanti!

SIVA AICINA MĀCĪTIES

Sociālās integrācijas valsts aģentūra (SIVA) aicina pieteikties mācībām.

Plaša profesiju izvēle, daudzpusīgas programmas!

Ir brīvas vietas 2010./2011. mācību gadam.

Tuvākas ziņas skat. mājaslapās: www.lns.lv sadaļā Jaunumi un
 www.siva.gov.lv, sadaļā Koledža.

SIRSNĪGI SVEICAM!

Uzsaucam daudz laimes un prieka dienu, vēlmju piepildīšanos, labu veselību, skaistus notikumus un jaukas atmiņas par tiem, savstarpēju mīlumu un laipnību, tuvinieku gādību, draugu uzticību.

Lai dzīve rit bez nožēlas, skumjām un nopūtām, lai pār vaigu norīt tikai prieka asaras un biežāk sejā staro smaids.

80

- IX Ausma KRASNOVSKA, Rīgas
- IX Ona JĀŅKALNE, Rīgas
- IX Jānis MIEZĪTIS, Rīgas

70

- IX Anatolijs ANSPOKS, Daugavpils

65

- IX Regīna Ona GRĀVE, Rīgas
- IX Aija SPĒKAINE - SPĒKĀ, Liepājas
- IX Maija GUMBRE, Valmieras

60

- IX Ēriks KUNCĪTIS, Kuldīgas
- IX Mārīte JEGOROVA, Valmieras
- IX Nora BELEVIČA, Rīgas
- IX Valentīna MARKITĀNE, Daugavpils
- IX Lidija PREKULE, Daugavpils

55

- IX Anna ROMĀNE (jun), Valmieras
- IX Ausma ROZENVALDE, Rīgas
- IX Valentīna PETROVA, Rīgas
- IX Genādijs KOŽINS, Rīgas
- IX Pāvils OSETOVVS, Smiltēnes

50

- IX Elita SMAIĻĶE, Rīgas
- IX Gaļina KRUMINA, Rīgas biedrība

Galvenā redaktore: **Ilze Kopmane**
 Datormakets: **Irīna Kristoforova**

Nezaudē drosmi!
Arī katra kļūda ir solis uz priekšu.

/T. Edisons/

NĀKAMAIS NUMURS
15. SEPTEMBRĪ.

Ieguldījums tavā nākotnē

Laikraksts "Kopsolī" tiek izdots LNS projekta "Klusuma pasaule" aktivitātes 2.12 ietvaros ar Eiropas Sociālā fonda (85%) un Latvijas valsts (15%) līdzfinansējumu.

Atbildīgā par materiālu saturu": laikraksta "Kopsolī" galvenā redaktore Ilze Kopmane.